

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

Μαρίντα Μ. Νεγάνη

1940

ΣΚΑ

ΚΟΡ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ Β.ΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1940

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΚΟΡΜΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος οὐτινος ἄγνωστον εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος του, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι γνωστόν, ἴσως ἐν Τικίνω (νῦν Ραβία). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. διέμενεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἄνῃκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ὠδήγουν εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ *otium cum dignitate* καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφοροῦντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἣτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο προστάτης τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου καὶ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ. ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ρωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλῃς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι πράγματι ἱστορικὸς ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματίων.

A) Ἀπολεσθέντα.

1. Χρονικά (Chronica libri ἢ Chronica), ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἱστορία εἰς τρία βιβλία περιλαμβάνοντα περιληπτικῶς τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τοῦ Κρόνου, μέχρι τῶν χρόνων του.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἦτοι συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἦθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων. Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῶν Ἑλλήνων.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλη-
τοῦ Ἀττικοῦ.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ. Διὰ τῶν δύο τελευταίων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ρώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudatibnes funebres).

5. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

6. Περὶ τῶν βίων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σφίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἑξῆς :

B) Σφζόμενα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἑννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον

τοῦ Καρῶς Δατιάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς τοὺς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὄρωματό ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωσ εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρομοὺς ἐν Ρώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.
2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων.—Ἐγενήθη ζήτημα ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι (πλὴν τῶν βίων τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ, οἵτινες φαίνονται γνήσιοι καὶ μὴ ἐπιτομευθέντες) ἢ εἶναι ἐπιτομή τοῦ de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Πρόβου ἢ τοῦ Γάτου Ἰουλίου Ὑγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος.—Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς καλή, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ὀρθοεπείας ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί.—Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπωσ τὸν Θουκυδίδην, Ξενοφῶντα (ἢ τὸν γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείωνα, τὸν Βλίδωνα καὶ τὸν Ἀττικόν. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis), περιέχον τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1) ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, οὗς ὁμοῦ δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

* Ὁ Νέπωσ ἔκρινεν ἐποφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ τὴν μεγαλοφυσίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδα, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

1 Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginiensis,
 primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
 lescentulus in Sicilia praesse coepit exercitui. cum ante eius
 2 adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginien-
 247 sium, ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum no-
 cendi dedit, saepeque e contrario occasione data laessivit sem-
 perque superior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia
 Poeni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco
 241 3 gestum non videretur, interim Karthaginienses classe apud
 insulas Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati
 statuerunt belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt
 Hamilcaris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci
 serviundum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diu-
 4 tius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut sta-
 tim mentem agitaret, si paulum modo res essent reffectae, bellum
 renovare Romanosque armis persequi, donecum aut virtute
 5 vicissent aut victi manus dedissent, hoc consilio pacem concilia-
 vit, in quo tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum com-
 positurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relic-
 tis Sicilia decederent, ut succumbente patria ipse periturum se
 potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret: non
 enim suae esse virtutis arma a patria accepta adversus hostes
 241 adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Το κείμενον κατά την έκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem 2 ✓
 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari
 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii 2
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt 3
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt, sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum 4
 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an- 239
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines 5
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nul- 237
 lum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto 3
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe- 237
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo 2
 adulescens illutris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod 3
 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit 229
 et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginien-
 sium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit
 imperium. 220

At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque ve- 4
 nit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi- 221
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam lo-
 cupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita- 2
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum 218
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtesta-

tionibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experi-
riri mallet.

HANNIBAL

246 1 Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est,
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum. Hannibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
2 cedat, fortitudine cunctas nationes, nam quotienscumque cum
eō congressus est in Italia, semper discessit superior, quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur
superare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius vir-
tutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
digeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis, nam ut
2 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis,
- omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit, hunc
- tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
2 conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Ro-
mani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam con-
siliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal comperisset sequē ab interiori-
3 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem,
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
set, hoc adiunxit, 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me-
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
tor proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo-
2 lavit, quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel-
lemne secum in castra proficisci, id cum libenter accepissent
atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum illē,

faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid amico de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me cecularis; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit, id Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi cepit, tres exercitus maximos comparavit, ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit, ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit; neminem nisi victum dimisit, ad Alpes posteaquam venit, qua Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat reperere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat, cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit, cum iis manum conseruit, utrosque profligavit, inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam, hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequè bene usus sit, qua valetudine cum etiamnum premere-

tur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem, hinc in Apuliam pervenit, ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius, utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul. #

5 — Hae pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit, hic clausus locorum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba, namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus, hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pariter ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit, Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit, M. Claudium Marcellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfecit, longum est omnia enumerare proelia, quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit; quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

6 — Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat, cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur, inde colloquium convenit, condiciones non conyernerunt, post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit, pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus

Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas- 202
 suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
 excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
 ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis di-
 lectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien- 7
 ses bellum cum Romanis composuerunt, ille nihilo setius 201
 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his 2 200
 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, 200
 qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus 3
 eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent,
 futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito 4
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se 5
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio 6
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com- 7
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exilem iudi-
 carunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, 8

- 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.
- 190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, 189 ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni 4 sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque duceret.
- 10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem

armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
 ticus opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
 adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
 rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos ge-
 rebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale- 184
 bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum 3
 Hannibal opprimi, quem si removisset, facillora sibi cetera fore
 arbitratur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. clas- 4
 se paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-
 dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impe-
 ravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitu- 5
 dinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios
 convocat iisque praecipit, omnès ut in unam Eumenis regis
 concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defen-
 dere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex 6
 autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem
 si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in 11
 proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum
 pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui 2
 ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens
 se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus
 est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit 3
 nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam
 mirabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim commit-
 tere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis prae- 4
 cepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex
 cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecu-
 tus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum 5
 adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia,

de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae
 iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fie-
 6 ret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas
 conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potis-
 7 simum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua
 castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Perga-
 menorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedes-
 tribus copiis pari prudentia pepulit adversarios:

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in
 2 Prusiae regno esse. id postero die Flamininus senatui detulit.
 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis,
 189 Flaminium, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum se-
 3 cum haberet sibi dederet. his Prusia negare ausus non est;
 illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
 hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi
 esset, facite inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
 castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedifica-
 rat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet ve-
 4 rens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum
 venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab
 ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
 armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
 circumiret ac prope sibi nuntiaret, numeodem modo undique
 5 obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om-
 nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
 tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam.
 quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinorum virtu-
 183 tum venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus,
 anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
 convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-
 181 beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit,

at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpi- 182
 cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M Baebio Tamphilo. 181
 atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil tem- 2
 poris tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco
 sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis 189
 in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae pro- 3
 diderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
 que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
 Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
 rum usus est doctore.

4

C A T O

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, prius- 234 1
 quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod
 ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii
 Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut
 M. Perpenna, censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum de- 2 217
 cem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus mili-
 tum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii 214
 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud 207
 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalis. quaestor ob- 3
 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine 204
 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac- 199
 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi- 4 198
 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens 198
 Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus
 quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam 2 199
 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi 2 195
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin- 194

2

- 3 *cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficiere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus ^{ὀργηθέν} senatui ^{καταστήσει} consulatu peracto privatus in*
 184 *urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-*
 4 *primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.*
 3 *In omnibus rebus singulari fuit industria : nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-*
 2 *babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis*
 3 *rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam*
 4 *rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo secutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos : atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda : in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.*
 150
 5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1 189
 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tūm erant tempora, 2
 diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
 teras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
 filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem inge- 3
 nii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter ac-
 ciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret.
 qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clarius-
 que exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo
 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in nu- 4
 mero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero : quos
 consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit
 carior.

Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinita- 2
 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est non ex- 88
 pers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos- 2 87
 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam
 neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram
 partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
 lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
 studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius 86
 adolescentem Mariū hostem iudicatum iuvit opibus suis, 88
 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri- 3
 mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
 fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
 niensibus merito esse carissimus. nam praeter gratiam, quae
 iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam 4
 eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
 cesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se
 interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit

- 5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrum-
que erat iis salutare : nam neque indulgendo inveterascere
eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris
6 crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate : nam uni-
versos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici
darentur, qui ^{μετρον} ^{αγορας} ^{μετρον} mensurae medimnus Athenis appellatur.
- 3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin-
cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
possent, publice haberent civemque facere studerent : quo bene-
ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt : hunc enim
in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
perii, ut eandem et patriam haberet et domum ; hoc specimen
prudentialiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus
ei fuit carissimus.
- 4
- 70 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-
65 nor L. Cotta L. Torquato consulibus : quem discedentem
sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis
desiderii futuri dolorem indicaret.
- 5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami-
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic aspe-
ritatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine
offensione ad summam senectutem retinuerit benivolen-
2 tiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim mo-
85 riens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex do-
drante : ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium.
3 erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias
M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniu-
ctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut

judicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit, nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit, multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax. minus aedificator. neque tamen non imprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat:

ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam
 sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, op-
 tima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri lit-
 teratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pe-
 disequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum
 pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
 4 domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem-
 quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est
 signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam
 et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas,
 continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare
 5 non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen-
 didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non
 affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
 6 partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis
 leve visum iri putem, cum in primis lautus esset eques Roma-
 nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum
 homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in
 singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre
 7 solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus:
 saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
 14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
 umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
 2 nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos
 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta
 pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
 nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione,
 ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
 se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixe-
 rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque for-
 3 tuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam
 sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et No-
 mentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redi-

tus constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15
comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri, quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2
cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut 3
omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procuracionem.

Humanitatis vero nullum affere maius testimonium pos- 16
sum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut 2
ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei 3
sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, 4
vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum 17
hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta cum ipse esset septem e sexa- 42

- ginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius exers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus describerit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-

ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentior. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe 20 abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in 2 urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac- 3 cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complexisset at- 21 que ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indigisset, natus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: 2

nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
 3 proponerentur. in hoc cum tres menses in illis doloribus;
 praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito
 tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
 4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc prius-
 quam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febres-
 que accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
 5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut ve-
 nisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam di-
 ligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibue-
 rim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus ver-
 bis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil
 reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est
 ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi
 6 stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi
 sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salu-
 tis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum,
 deinde ne frustra dehortando impedire conemini'.

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
 2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum
 quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsec-
 raret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et,
 quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suis-
 que reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit.
 3 sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit le-
 viorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius
 peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pri-
 die kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. ela-
 tus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa fu-
 neris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia.
 sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in mo-
 numento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α Μ Ι Λ Κ Α Σ

Κεφάλαιον 1.

1. cognomīne] ἄφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. *belli*) ἄφαιρ. χρονική. — admōdum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον *adulescentūlus* = *peradulescentūlus*.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius γεν. ὑποκειμ. *adventum*] ante.. *adventum*. — *et mari et terrā*] τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. *locum*] = *facultatem*, *occasiōnem* (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσιάζουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι δύνανται νὰ πλῆξουν. *saereque*] — *que* = ἀλλά. *datā*] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. *quo facto*] ἄφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. *eo loco*] ἀντὶ *in* *eo loco*. — *ut . . gestum . . non . . videretur*] ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἐξ ἴσου ἐντὸς χαρακωμάτων δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. *amisissent*] (ο. *amitto*) πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. *arbitrīo*] δοτ. *bellandi*] γενικὴ ἀντικειμενικὴ. *cupiditatē*] ἄφαιρ. αἰτίας. *serviundum*] ἐνν. *esse*.

4. *sed ita . . . ut*] συμπλήρ. *pacis serviundum putavit . . . ut* = συγκατένευσε νὰ γίνῃ εἰρήνη, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν νὰ . . . *armis*] ἄφαιρ. *vicissent - dedissent*] ὑποκ. *Romani*. Ἡ φράσις *manūs* (αἰτ. πληθ.) *dare* εἶναι ἐκ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἔτεινον τὰς χεῖρας ἵνα περιβληθῶν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente.—in quo] = in quā re ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει. tantā . . . ferocīā] ἀφαιρ. cum] χρόν. compositūrum] ἐνν. se esse.—nisi] = si non.—cum] πρόθεσις. armīs relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἀφαιρ. decedērent] ἐτέθη ὁ πληθ. διότι ἐνοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis). ut . . . dixērit] ἐξαοτᾶται ἐκ τοῦ tantā ferocīā. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum. succumbente patriā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν αἰτιατ. se.—ut . . . dixērit] (ὥστε) εἶπε. quam] = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παραλείπεται ὅταν προηγῆται τὸ potius.—cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἶκαδε. suae virtūtis] ὑπὸν. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinacīae] πτώσεως δοτικῆς. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγότερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευάς.

Κεφάλαιον 2.

1. ut] χρόν. = ὥς. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ. externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. — mali] = belli (adversus Romanos). — intestinum bellum] ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π. χ. cum.] σύνδεσμος χρονικῆς.

2. mercennarii] οὔτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες. erat] ἀνίχορτο, συνεποσοῦτο εἰς . . . ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] = his a u t e m. — etiam] καί, ἔτι. petierint] ἐξήτησαν. (ἰδὲ κεφ. 1,5 dixērit). impetrarunt.] οἱ Ρωμαῖοι ἐπέτρεψαν, παρὰ τὴν τελευταίαν συνθήκην, νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ ἀποσταλοῦν τρόφιμα. imperatorem] κατηγορ.

4. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20.000 μισθοφόροι καὶ 80.000 Καρχηδόνιοι. armatarum] ἐξαοτᾶται ἐκ τοῦ milia.—locorum angustiis] = angustiis locis.—fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχάς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. Τὰ κατωτέρω λεγόμενα δὲν εἶναι ἀληθῆ. neque] = ἀλλὰ δέν.

eo] (οὐσιαστικῶς) = hāc rē δηλ. ἐκ τῆς ἐκ νέου κατακτίσεως τῶν πόλεων τούτων. totā Afrīcā] ἀφαιρ. Δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem.—reddidit] = restituit ἀποκατέστησε. multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum . . . bellum videretur] ἰδὲ 1, 2 εἰς τὸ τέλος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν (= κατὰ γνώμην, κατ' εὐχὴν) καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus . . . peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo] ἀφαιρ. ἰδιότητος. quo] = ut eo ἵνα . . . bellandi] ἐνν. cum Romanis. — imperator] κατηγορ.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους.

3. de hoc] = de Hasdrubāle. — Hamilcāre occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. = post mortem Hamilcāris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεῦθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π. X. ille] = Hasdrūbal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. X. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἐκτισε τὴν Carthāgo nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] ὁ πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος . . . largitiōne] αἱ δωρεαὶ αὐταὶ προήρχοντο ἐξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. secundā fortūnā] ἀφαιρ. τρόπου. equis, armis, viris, pecuniā] ἀφαιρετικά ὄργανικά. viris] ἐξαναγκαγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. cum] σύνδ. χρόν. occisus est] κατέλιπε τέσσαρα τέκνα εἰς τὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. concitasse] = concitavisse. Ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] αἰτιατ. assidūis] Περὶ τούτου ἰδὲ Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενική.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] (247 — 183 π. Χ.). Ὁ ἔγγονος εἶχε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν πάππον ὄνομα. Ἴδὲ Ἀμίλκ. 1.1. si verum est . . . ut populus Romanus . . . superārit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου=(τὸ) ὅτι . . . quod] αἰτ. ἀναφορᾶς=quare. — non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ dot. ceteris. — prudentia ἀφαιρ. antecēdat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαριτᾶται ἐξ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως. Πρέπει νὰ μεταφρασθῆ, ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. — congressus est] ὑποκ. Hannibal. — semper] κυρίως *ferē* semper σχεδὸν πάντοτε. Ἐξαριτᾶται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἠτιθήθη εἰς τὴν Νῶλαν (216 καὶ 215 π.χ.). quod nisi] = et si non. Τὸ quod ἐνταῦθα χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = *dēdomi*] (=ἡ εἰς τόπον στάσις), εἰς τὴν Καρχηδόνα, *cin̄yūm*] ἡ μερὶς τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει πολιτικῶς τὸν Ἀννίβαν καὶ οὕτω κατέλιπεν αὐτὸν ἔρμαιον τῆς τύχης του. *invidiā*] ἀφαιρ. αἰτίου. *vidētur* . . . *potuisse*] Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ρωμαίους. *multorum*] τῆς μερίδος τοῦ Ἄννωνος, ἦτις ἦτο ἐχθρὰ τοῦ Βάρκα. *un̄ius*] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ *multorum*.

3. *hereditate relictum*] = *hereditarium*. — *paternum*] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. Ἴδ. Ἀμίλκ. 4, 3. *quam*] ἢ. *id*] δηλ. *odium*. — *deposuerit*] κατέθηκε. *qui quidem* (=δὴ) . . . *destitit*] ἀναφ. αἰτιολ. = *cum is* . . . *cum*] χρον. *patriā*] ἀφαιρ. εἰς τὸ *pulsus esset*. — *an̄imo*] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῆ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (*corpro*), κατεπολέμει ἀκόμη τούτους μακρόθεν διὰ τοῦ πνεύματος (*an̄imo*) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] καίτοι εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν Ἰταλίαν, μακρὰν τοῦ Ἀντιόχου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν δι' ἀντιπροσώπων. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus.

2. ad quem] = et ad eum. — cum] χρόν. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. = ut ii. — eius] = Antiōchi. — consiliis clandestinis] ἀφαιρ. Ἦθελον διὰ κρυφίων συνεντεύξεων καὶ συνδιαλέξεων νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducērent] ἐξαοιᾶται ἐκ τοῦ darent orōram. — tamquam] ἔνν. si = ὡς ἐάν, ὥσει. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentīret. — alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον πρὸς τοὺς Ρωμαίους. sentīret] ἔφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... — id] = τὴν ἀφίξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. — seque] = et (cum) se. — tempore datō] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος.

3. cum] σύνδ. χρόν. multa] (σύστοιχον ἀντικείμε.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστικὸς ὅδε. puerūlo me] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ὄντος ἐμοῦ...). utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerūlo) = ἄτε... γεγονότος. imperātor] ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (profecturus) κατὰ τὸ 237 π.Χ. — Ioni optīmo maxīmo] τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰκεσίας καὶ τὰς θυσίας. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ νοηθῇ ὁ ἀνώτατος τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων θεός, ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν Baal, ἦτοι summus Sol (ὑπατος Ἥλιος).

4. quae... dum] = dum *autem* haec. — conficiebatur] συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως. vellemne] δύο λέξεις, vellem καὶ -ne = ἐάν ἤθελον. in castra] = ad bellum. — ne] ἐξαοιᾶται ἐκ τοῦ petere. — ducere] ἔνν. *me secum*. — dedēris] τετελ. μέλλ. simul] ἐπίρρ. iussit] (*me*) tenentem eam (*aram*) iurāre. Σήμερον οἱ Χριστιανοὶ ὀρκιζόμενοι ἐπιθέτουν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubi-

um esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ . . . —quin . . . sim futūrus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubitum esse) ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω.

6. si quid] = si aliquid. — feceris-celāris-frustraberis-posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celāris=celanēris.— cum] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (ὄχι ἐμέ). si non] ὄχι nisi, διότι τὸ non ἐτέθη μὲ ἔμφασιν καὶ ἀνήκει ὄχι εἰς τὸ me ἀλλὰ εἰς τὸ posueris. — in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in eā re δηλ. in bello parando. — principem] = ducem ἀρχηγόν, «συνεργὸν ἀληθινώτατον».

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντι quam. Ἔγινε ἔξις πρὸς τὸ hāc aetate.—post obitum] = post mortem, ἰδὲ Ἄμύκ. 3, 3. imperatore] κατηγορ. = ὡς στρατηγοῦ. — id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογὴ αὕτη τοῦ Ἄννιβα. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] ἀντι annos ἔνεκα τοῦ natus. — foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουτον κετελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἄννιβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἣν ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἀντι horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἡ πρόθεσις ex, de, inter. — ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo unquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitū] δηλοῖ συνοδίαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] συνάπτεται μὲ τὸ saltus. — prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τοῦ viā.—quā] ἐνν. viā. — repere] τὸ ρῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεις, ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 20000 πεζοὶ καὶ 6000 ἵππεις. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῶα μεταγωγικὰ καὶ εἰς

ἀποσκευάς. in Italiāque] Τὸ — que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodānum] Ἡ μάχη αὕτη, ἃν ἀληθεύη, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipio] Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ροδανόν, ἀλλ' ὑπέστησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. perultra] κατ' ἄλλους ὁμως, νικηταί, εἰς τὸν ἀσήμαντον τοῦτον ἀκροβολισμόν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν οἱ Ρωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipio. — Clastidii] (= apud ἢ ad Clastidium, νῦν *Casteggio*) περὶ (εἰς τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκιον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit-dimittit] ἴστορ. ἐνεστώτες ('Υποκ. Hannibal).

2. tertios] = tertium. — cum] πρόθεσις: collēgā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. ρ. consēro. utrosque] ἀντὶ utrumque, ἀλλ' ἐτέθη ὁ πληθυντικός προκειμένου περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λυγίων.

3. hoc in itinere] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρον καὶ Ἀνσερος (νῦν *Serchio*). ut] ἔξαορ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. — aeque] ἐνν. *atque sinistro*. — usus sit] μεταφρ. δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης. Ἰδ. Ἀμ. 1,5. — lectica] ἀφαιρ. = διά . ., ἐπιφορείου. post] ἐπίορ. praetorem] ἐνν. occidit . . (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὔτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σεβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω: saltus occupantem). — cum delecta manu] ἰδ. ἀνωτ. 3,4 cum exercitū.

4. utriusque] ἐκατέρου, ἀμφοτέρων. exercitūs] αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ, uno proelio] δηλ. Cannarum ἢ Cannensi. — Paulum] = L. Aemilium Paulum. — in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον)=πόλεμον πολεμῆν. Γίνεται σύγχυσις διότι πλησίον τῆς Ρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (=nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως urbi]=Romae. propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ *Teverone*. Ὁ Ἄννιβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων ἤτοι δύο περίπου ὠρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ρώμης. τὸ ἐπεισόδιον ὅμως τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot diēs τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hīc] ἐνταῦθα. clāusus] ὑποκείμε. Hannibal. — locōrum angustīs] Ἰδὲ Ἀμίλκ. 2,4. exercitūs] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. — dedit verba]=fefellit (ἔκφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ se expedivit. — incendit - immisit] κυρίως incendi et immitti iussit. — eiusque generis] δηλ. iuvenōrum sarmenta in cornibus habentium. — vallum] δηλ. castrorum. — ut - nemo sit ausus] ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] Ἡ σύνταξις non ita multis diēbus μετὰ τινος ἡμέρας= post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. — pari ac dictatōrem]=pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = *Μελλητής*). productum fugavit] = produxit et fugavit. — itērum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *bis* consulem. — in Lucānis] = in Lucanīā. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. Σύναφον πρὸς τὸ sustulit. — absens] ἀπὼν ὁ Ἄννιβας δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν. inductum sustulit] induxit et sustulit. Τοῦτο ἔγινεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μάγωνος, ἀδελφοῦ τοῦ Ἄννίβα. quinquēns] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *quintum* consulem (=τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] δηλαδή in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρόν(=longum esset «μακρόν ἂν εἶη»)

hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex eo ἵνα... quantus ille fuerit] fuerit ποικμ. ὑποτακτ. πλαγία ἐρώτ. = ὁπόσος μέγας... — quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. — in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἧς ἀντίθετος εἶναι ἢ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὕ τ ο ὦ) κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἦτας καὶ ἰδία παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α'. πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. — gessit] ὑποκ. Hannibal. — P. Scipionem] οὗτος μετὰ τὴν μάχην αὐτὴν ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ (τοῦ Πρώτου). fugarat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat..

2. cum hoc] δηλ. Scipione. — exhausistis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα... congregeretur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] = quo facto Ἰδ. Ἀμίκ. 1.2. paucis diebus] non ita multis diebus. — apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. — Hadrumetum] τοῦτο ἀπέχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ρωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 γλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία διότι ὀρίζεται (milia passuum trecenta) ἢ ἀπόστασις ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου.

4. quos] = sed eos, et eos ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους ipsos] ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀντικειμένου διὰ τοῦ ipsos ἑξαίρει τὴν κλίμακα καὶ τὴν ἀντίθεσιν. Hadrumeti] γενικὴ πρὸς δήλωσιν τῆς στάσεως. e fuga] ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ collēgit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] ἀπολύτως, κατὰ παράλειψιν τοῦ *bellum* ἢ *corias* (= in apparātu belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad ... consules] = usque ad consulātum P. Sulpicij (et) C. Aurelij.

2. his... magistratibus] = his consulibus qui (= ut ii) agerent... donarent... peterent] = ἴνα.. — cum iis] δηλ. Carthaginensibus. — cum iis] ἀντὶ sc̄cum διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν). προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. — ob eamque rem] τὸ—que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. corōnā aurēā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] = δηλαδή Romanos. — eorum] ἀντὶ suos δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Φρεγγέλας (nūn Pontecorvo). — essent] (ἴνα) μείνουν, κρατηθοῦν.

3. his] = legatis Carthag. — ex] ἢ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν. Ἰδὲ Ἄμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco ἀντὶ quem) rogarent (ut essent). — remissuros] ἐνν. esse. Τὸ ὑποκείμενον εἶναι se, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis). Ἡ φράσις Romani responderunt. — foret] = esset.

4. cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος domum] οἴκαδε = εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. — huc] = domum. — ut] χρον. (ἐνθὺς) ὧς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est. — ut] ὥσπερ. annis] ἐνιαύσιοι, ἐπὶ ἕν ἔτος, δι' ἕν ἔτος.

5. pari diligentia] ἀφαιρ. ἰδιότ. = se pariter diligentem pariac] τῆς αὐτῆς ... effecit]. Ἡ σύνταξις: effecit ex novis vectigalibus ut non solum esset pecunia, quae (= eius generis ut ἢ ut ea ἴνα . . .) penderetur, sed etiam superesset, quae . . . (= ut ea) rependeretur ex] δηλ. τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἴνα) ὑπάρχη. ex] ἢ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκ. pecunia.

6. consulibus] ὑπάτων (ὄντων). Romā] ἄφαιρ. ἐκ τῆς Ρώμης Carthaginē] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (= legatos) ὑποκ. τοῦ missos (esse).—exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολουθούσης τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸν σκοπόν. prius quam - darētur] πρὶν ἢ δοθῆ. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. rē palam factā] ἄφαιρ. ἀπόλυτος rē cognitā ἢ nuntiātā. Tò palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae . . comprehendērent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehendērent.—si possent consēqui] (ἐνν. e u m)], ἐὰν (θά) ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (α ὕ τ ὅ ν). publicārun] = publicaverunt domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας.

Κεφάλαιον 8.

1. si forte] (διὰ νὰ ἴδῃ ἢ προσπαθήσῃ) ἂν τυχὸν . . . πρβλ. «εἰ πως». cum exercitibus] = cum militibus. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1.000 ἱππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. hūc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. eādem, quā roenā] ἄφαιρ. absentem] ἀπόντα ὄθεν ἐρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago.—desperātis rebus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ perisse ἢ periisse (ο. pereō).—servilis] ὑπὸ τῶν . . Tò ὑποκοριστικὸν κεῖται περιφρονητικῶς. ipsius] ἀντὶ suis ipsius (δηλ. Magōnis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. esse. Ἐξαργάται ἐκ τοῦ scriptum οὐδ. (μετοχῆς) reliquerunt.

3. autem] ἀλλά. in gerendo bello-in suscipiendo] ἐνν. bello (ἀντίθεσις) = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου — κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] (ἰδὲ ἀνωτέρω § 1. in Italian). Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε νὰ καταπολεμηθῶν οἱ Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. parere) = εἶχεν ἀποφασίσει, ἦτο διατεθειμένος νὰ . . Ὁ Ἀντίοχος εἴτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νικηθεὶς κατὰ τὸ

ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. proprius Tibēri] (ἢ δοτ. μὲ τὸ proprius σπανιωτέρα, ἀντὶ αἰτιατικῆς) = proprius Romae (δοτικῆς τ.ἔ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγατοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἄλλὰ) τοῦτον.

4. páucis navībuis] δοτ. εἰς τὸ praefuit. — in Asīam] = εἰς (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quō] = in quā rē., —ipse] αὐτὸς οὗτος. quō corū] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. — rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη ἔστι πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugāto] ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὴν Μαγνησίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀνέλαβε ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή(πως), μὴ θέλων νὰ ... dederētur] δηλ. Romanis. — quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα. Ἡ σύνταξις: ut ibi considerāret, quō (=quem in locum, εἰς ποῖον μέρος) se conferret.

2. nisi] = si mon. — quid] ἀντὶ aliquid. — de quā] δηλαδή pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. tale] — hoc plumbo - auro - argento] ἀφαιρ. τῆς πλησμονῆς. summas] (ἐνν. amphoras) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus principibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ. τῶν... suas.. sua] ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum..his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes — inductis] ἀφ. ἀπόλυτος χρονικῆ domi] πτώσις τοπ. Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηγητᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domis (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσειν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν

ἀγνοία αὐτῶν. tolleret-duceret] ἔνν. eas ἦτοι ἀμρῆδρας σηκώση καὶ ἀποκομίση, παραλαβὸν . . . ἀναχωρήση.

Κεφάλαιον 10.

1. conservātis]... illūsis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortūnis, pecuniā.— Roenus] ἐτέθη τὸ ἔθνικόν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κοῤῥῆτες (πρβλ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Ἐπιστολὴν πρὸς Τίτον). Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸς Κοῤῥῆτα κρητίζειν». ad Prusiam] τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας. exacuit] ἔντονώτερον τοῦ excitāvit. — neque . . . quicquam] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῆ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἦ».

2. quem]=sed eum,— cum] σύνδ. αἰτιολογικὸς conciliābat . . . adiungēbat] (δηλ. εἰ ἢ illi=Prusiae). Παρατατ. ἀποπειρας = προσεπάθει (ἐπεζήτητε) νὰ . . . ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eō] = a Prusīā.— amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terrā.— removisset] (=sustulisset) εἰάν ἤθελεν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου.

3. quo] = et eā re igitur.— quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). ad] ἢ πρόθεσις δηλ. σκοπόν.

4. classe] Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1,3.—paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decretūri] ἔμελλον νὰ . . . superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumēne). cum] αἰτιολ. παρ] συμπλήρ. Eunēni.—quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικόν) = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] χρον. — die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. factūrus erat] ἔμελλε νὰ . . . omnes ut] ἔντονώτερον τοῦ ut omnes. — unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. — tatum satis habeant]. Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς καὶ δύναται νὰ μεταφρα-

σθῆ διὰ τοῦ: ἀ π λ ῶ ς.— consecutūros] ἔνν. *esse*. Ἡ σύνταξις: (*dicil*) illos (δηλ. *classiarios*) consecuturos (*esse*) facile id.

6. rex] προηγείται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris.— in quā] ἡ πρόθεσις περιττεύει. factūrum] ἔνν. *esse*. Ἡ σύντ.: (*dicil*) se facturum (*esse*) ut scirent in quā nave rex veheretur.—fore] = futūrum esse. Ἡ σύνταξις: pollicētur (*id*) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (δοτικὴ τοῦ σκοποῦ) = ὡς μεγάλη . . .

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatiōne factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] Ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis.— daretur] Ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο. Ἰδὲ 9, 1: conferret.

2. ubi] χρον. regem] ἀντικείμε. τοῦ quaerere.—quod] διότι.

3. solūtā epistūlā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ρ. solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικά, οὔσαι πινακίδια κηρωτά, ἐφηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἧς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae . . . pertinērent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ. = πράγματα τοιαῦτα ὥστε . . . eum] ἀντὶ *se*.—cuius *rei*] ἡ ὀνομαστ. quae *rei* neque] = ἀλλὰ δέν.

4. Hannibālis] γεν. ὑποκειμενικὴ. universi] Ἰδὲ 10, 5: omnes.— quorum] = horum *autem*. fugā] ἀφαιρ. praesidiā] = castra nautica. (ἰδὲ κατωτ.) cum] αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coerta sunt] ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀρνίβα νὰ ρίπτονται (νὰ ρίπτουν) ἤρχισαν. Ὁ τύπος coertus sum τίθεται ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. εἶναι παθητικῆς σημασίας. iacta] = cum iacerentur.— neque] ἀλλὰ δέν. quare] διὰ τί. poterat] ἦτο δυνατόν. intelligi] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ δοτικὴ pugnantibus (=a pugnantibus).

6. opprētās] ἔνν. *esse. serpentibus*] ἄφαιρ. Συνάπτεται μὲ τὸ opprētās. perterrīti] ἀνάλυσον διὰ τοῦ καί. cum] αἰτιολ. vitārent] ἔπρεπε, ὄφειλον νὰ . . . puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθειτο terga.

7. consiliō] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος. Ἰδὲ 10, 4: superabatur. arma] = exercitum, Ἡ λέξις ἐτίθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὄχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. aliās] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestibus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarīos. Ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἄφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] προκμ. legati] οὗτοι ἦσαν ἀναμφιβόλως πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ρώμην χάριν τοῦ πολέμου τοῦ Εὐμένους καὶ τοῦ Προουσίου, οἵτινες ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἀννίβα Romae] γεν. πρὸς δήλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Ρώμην. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ . . . consulārem] = qui consul fuerat (τὸ ἔτος 198 π.Χ.). ibi] = in cenā dementiōne factā] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. — in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος detulit] ρ. defēro.

2. qui] = cum ii (ἐπειδὴ . . .). Οἱ πρέσβεις εἶχον σταλῆ δι' ἄλλον σκοπόν. se] ὑποκείμε. τοῦ futūros (*esse*). sine insidiis] ἐκτὸς ἐπιβουλής, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ρωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] = qui ipse qui διότι οὗτοι. suum] = patrum conscriptorum, ἐπομένως Romanorum. — secum] παρ' ἐναντῷ (τῷ Προουσίῳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ habēret. — sibi] que] = sed Romanis. Τὸ — que = ἀλλά. dedēret] πρὸ τοῦ ρήματος ἐννόησον τὸ *ut*, ὅπερ περιέχεται εἰς τὸ *ne*.

3. negāre] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο. recusāvit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἔκε-

τευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). — a sē] = a Prusā. — quod] ὄπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = I e g a t i. — comprehendērent] παρὰτ. τῆς ὑποτακτ. = προστακτ. τοῦ εὐθέος λόγου Ὁ εὐθέος λόγος : comprehendite, si potestis. — inventūros] (ἐνν. esse) Τὸ ὑποκείμεν. eos (ἢ illos). Ὁ Προσείας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. esset] id. 9, 1. in castello] ὄπερ ὠνομάζετο Δίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον. Ἰδ. 10, 6 : praemio. — exītūs] αἰτ. πληθυντικοῦ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπὶ ὑπογείους ἐξόδους. habēret] ὑποκείμεν. Hannībal. — usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usū). Usū venit = fieri solet.

4. cum] χρον. ab ianūā] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciēns. — praeter consuetūdīnem] ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Hannībal). ei] δηλαδὴ p u e r o. — sibi] = Hannibālī. — num] εἰσάγει πлагίαν ἐρώτησιν = ἀρά γε, εἴαν.

5. cum . .] renuntiasset . . ostendisset . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν ἴδει) occupātos] ἐνν. e s s e. — sensit] ὑποκ. Hannībal. — factum] ἐνν. e s s e. — neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νά . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νά . . .) sibi] Ἰδὲ 11, 5 : intellēgi. — quam] = hanc autem vitam. aliēno] = aliōrum. — arbitrio] Ἰδὲ 11, 4. virtūtum] πληθυντικῶς, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη = τῶν ἡρωικῶν ἔργων. sēcum] λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquiēvit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη ἀπέθανε). = septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. eum esse. — in annāli suō] ἐνν. libro (ὁ πληθυντ. ἐπὶ τοιαύτης σημασίας συνηθέστερος). Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 56 π.Χ. Ἰδὲ Att. 18, 1 : volumine. — scriptum] Ἰδὲ 8, 3. Blitho] Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως εἶναι ἄγνωστον.

2. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο. . ., καίπερ ὄν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρητική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti. — in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. est liber confectus (ἢ scriptus). Volsonis] οὗτος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου πόλεμον ἀντικατέστησε τὸν Λεύκιον Σκιπίωνα τὸν Ἀσιατικόν.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαριᾶται ἐκ τοῦ gesta (= res gestas) belli. — memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κνῶριως) δύο. simul] ἐνν. cum Hannibale. — fortuna] ἡ εὐτυχία. passa est] ο. παθῶρ. — Sosylo] οὗτος, ὡς καὶ ὁ Silenus, εἶναι ἄγνωστοι συγγραφεῖς. doctore] καθηγορ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1 M. Cato]. οὗτος ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 234 — 149 π.Χ. ortus municipiō Tuscūlo] = ortus ἢ oriundus (α) Tuscūlo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentūlus] νεώτατος ὄν. in Sabīnis] = in finibus Sabinōrum ἢ Sabīno in agro. — quod] διότι. in consulatū] ἰδ. καὶ 11,4 : in concursu. — censurāque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foroque] Τὸ — que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. Ἴδ. Ἀνν. 3, 4 : in italiāque. — esse] = versari (= νὰ εἶναι, νὰ διατρέβῃ).

2. annōrum] γεν. ιδιότητος, ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1. decem septemque.] τὸ σύνηδες εἶναι septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. — consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος ὑπάτων ὄντων. ut] (ἐνθὺς) ὡς. magni] μεγάλως.

3. P. Africāno] Τότε, κατὰ τὸ 204 π. Χ. δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει

τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ᾽Αφρικανοῦ. consūli] κυρίως ἀνθυπάτω μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας. cum quō] = cum eō *tamen*. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpretūā. . . vitā] ἀφαιρ. dissensit] ὡς λόγος διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebēi] γεν. = plebis. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aedīles curīles καὶ δύο aedīles plebēi (ἢ plebi) [γεν.]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὄν). ex quā] σύνδεσον μετὰ τὸ deduxerat (Romam). — quod] αἰτιατ. ᾽Αναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minōris] ἢ ἄφικτος τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ρώμην ὀφείλετο μάλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. quam] ἢ. amplissimum] Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] (θριάμβων) ἀπορορέοντα ἐκ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π.Χ.)

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο ἔγινε διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 : consulatū peracto). Ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] ἀλλὰ δὲν. per senātum] = κωλοῦσης τῆς Συγκλήτου ἧτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] διότι. (αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit). quā ex re] δι' ὅ. privātus]. κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς διοικητής. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ρώμη (πρὸβλ. ἄστν = Ἀθῆναι καὶ νῦν Πόλις = Κωνσταντινούπολις). — censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἢ τιμητεία. ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ στρατηγίαν, ἀλλὰ μετὰ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμώτατον τῶν ἀξιωματίων τῆς ἐλευθέρου πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ρώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων).

3. senēre praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius Ἰδὲ 1, 1.

noviles] ἐξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ τὴν ὥραϊαν ἐπιγραφὴν. edictum] οἱ τιμηταὶ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν ἢ ἐδήλουν εἰς ἴδιον διάγραμμα, ἢ ἐποίουν προσθήκας εἰς ἐκεῖνο τοῦ ἀρχοντος, ὃν διεδέχοντο εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἡθῶν, ἅπερ ἀπεδοκίμαζον.— quā rē] ἵνα (ἀντι quibus rebus)=ut eā rē. luxuria] αὕτη αἰτίαν εἶχε τὸν εἰσερεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν ἐπιτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. octoginta] ἦτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν, ἐπομένως τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναί πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ τὴν χρονικὴν μόνον περίοδον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extrēmam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. tentātus] λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθροώθη.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαιρ. ιδιότητος et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Νὰ μεταφρασθῇ πρέπει μόνον τὸ τελευταῖον et.—agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν *de re rustica* ἢ *de agrī cultura* (= περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν τοῦ Κάτωνος σφύζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεπεν ὡς δικανικὸς ρήτωρ. Ὁ Κάτων ὡς ὕπατος, ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὕπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἴδὲ καὶ Ἄνν. 8, 3 : Thermopylis.—probabilis] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔπαινος. Παρὰ ταῦτα ὁ Κάτων εἰς τὴν ἐποχὴν του ἦτο ρήτωρ πρώτης γραμμῆς. cupidissimus] litterarum] γεν. ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρετὰ γέρον. Ὁ Κάτων «πόρρω παντάσιν ἡλικίας» ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἑλληνικὰ βιβλία, καθότι ἐθεώρει τὴν ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντι posset. Ἐνε-

στὴν τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ προᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκειμένον τοῦ *possit* πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις: *quod...—de Graecis, de Italicis*] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. *id, aliquid, quiddam*).— *quod ei* (ιδὲ Ἄνν. 11, 5: *intelligi*) *fuērit incognitum*] = *quod ille non investigaverit et scierit*, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεῦνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ διότι ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς.

3. *oratiōnes*] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ρητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακροῦς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς, ὧν ἐλάχιστα ἀποσπάσματα μόνον σφάζονται. *historias*] ἱστορικὸν ἔργον, ρωμαϊκὴν ἱστορίαν. *sunt*] ὑπάρχουν. *primus*] ἔνν. *liber*.—*unde orta sit*] = τὸς «Κτίσεις». *omnes*] δηλ. *libros*. — *Origines*] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστον Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II, III), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (*ab origine*) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου προῖον τῆς ρωμαϊκῆς πεζογραφίας, δυστυχῶς ὅμως δὲν σφάζεται. *est*] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. *bella*] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακόν. *diripiūt*] οὕτως, καίπερ ἔγγνηθεις τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πειθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθφώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. *atque*] καὶ δή. *non nominavit*] ἐμνημόνευσεν ὁ Νέπως τὰ ὀνόματα τῶν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένων ἀρχόντων, ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν διήγησιν τῶν γεγονότων μετεχειρίζετο μόνον τὰ δηλωτικὰ τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων ὀνόματα (π. χ. *consul, praetor* κ.τ.τ.). *res*] τὰ γεγονότα. *in eisdem*] δηλ. *libris*. — *fiērent . . . viderentur*] τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἀξιοθέατον (π. χ. τοπεῖον, μνημεῖον κτλ.). *admiranda*] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρα τὰ ρήματα.

Διηγείται π. γ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος εἰς Ἰσπανίαν κτλ. in quibus] ἔνν. *libris*.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομά. perperit] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. — equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἦν εἶχε, νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] Ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudientium curavit (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικειμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὀνομαστ. ος) τῆς προφορᾶς. clarius . . . quam . . . possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἠδύναντο νὰ . . .

4. quo] ἀντὶ quorum. — filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου — quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἔνν. *sibi*. — fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπέζιτης. decessit] ἔνν. *de vita*. — adolescentulus] ὡς νεανίας. plebei tribunus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei id. Κάτ. 1,3 illius periculi] τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐκεῖνος (ὁ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὔρεν ἐκεῖνον (τὸν Σολπίκιον). namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. — Servio] δοτικῆ.

2. interfecto. Sulpicio] μετοχή ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. — vivendi] facultātem vivendi. — quin] = χωρὶς νὰ . . . dissociātis anīmis] μετ. ἀπόλ. αἰτιολογική, ἐπειδὴ . . . cum] χρόν. ἐν ᾧ. studīis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. — Athēnas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 85 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iuniv] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Maritum] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquid] Τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. — eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita . . . ut esset] οὕτως . . . ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum = Atheniensium adolescentium] οὐσ. ορίβυς] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = ὁσάκις, ἕαν, eius] δηλ. *versurae faciendae*. — se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ διὸ οὕτως. accepserit] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὀρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων του χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentia sua. — neque] ἐνν. *patiebatur*. — multiplicandis usuris] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου = multiplicando usuras διὰ τῆς ἐπισωρευσεως τόκων.

6. alia συναφον μὲ τὸ liberalitate. — singulis] εἰς ἕκαστον. seni ἀντὶ ἑξ. Athenis] εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κεφάλαιον 3.

1. hic εἰς τὰς Ἀθήνας gerēbat] ὑποκείμε. Atticus. — communis... par] ἐνν. esse quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ,

διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατάς.

2. affuit] δηλ. Athēnis.— nē] ἐξαοῦται ἐκ τοῦ οῦμ. restitit (resisto).—ne. . qua]=aliqua.—sibi] δοτ. ἡθικῆ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statuas.—ipsi] = Attico.—Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμε. Athenienses.

3. hoc] ἐνῶ ἢ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ὁμως εἰλικύσθη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. illud-hoc] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἢ) fuit.—munus fortunae — specimen prudentiae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξηγήσις τοῦ illud.— quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. in ea . . urbe]=in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ρώμῃ) in qua esset = ut in ea . . esset =εἰς τοιοῦτου εἶδους πόλιν, εἰς ἣν (ὥστε νὰ . . ἐξη) orbis terrarum] ἐξαοῦται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαοῦται ἐκ τοῦ domicilium.—eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμε. τοῦ haberet.— patriam . . et domum] κατηγορ. (προβλ. τὸ ἡμέτερον «γέννημα καὶ θρόεμα»). Ἡ ἐν Ἀθήναις διανομή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ρωμαῖος πολίτης. quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. Σύναψον πρὸς τὸ ἐνν. fuit.—doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā. ἰδὲ 17,3. omnes] ἀντι δοτ. omnibus.— unus] (πλεοναστικῆ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus. Ἰδὲ 2,4 : gratiam.

Κεφάλαιον 4.

1. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ. . . consulibus] ὑπάντων ὄντων. desiderii] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τὴν . . . naturā] ἀφ.

τῆς ιδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου *λοιπόν*. ut] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset ad summam senectūtem (δηλ. *Caeciliū*) sine offensione (*huius*) retinuerit (διετήρησε). quem . . . posset] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensionne. — quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαίρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. — soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque] = καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον). conciliārat = conciliανῆρατ. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicāri] ἀπροσώπως = νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώσ διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebātur intīme Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ . . . — autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. ut] μετὰ τὸ ut συμπλήρωσον διὰ τοῦ *inter eos*. — intelligi] νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium corūla] κατηγορ. (γεν. κατηγορικὴ) = optimatium (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νὰ . . . quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in suā potestāte quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestāte] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). peti-capi-geri] = ἡ ἐπιζήτησις - ἀπόκτησις - διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι),

ἄνευ δηλ. τεχνασμίτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod . . possent] ὑποκ. honōres=διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἦτο δυνατή). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservātis legībus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος=ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum) = ἐν μέσῳ . . tam] ἐπιτείνει τὸ effūsi.—e re] πρὸς ὄφελος τῆς. . . Tò res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος (αιτιολογική).

3. praes - mancers] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (mancers) ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύσιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιόχρεον ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] τὰς ἐπαρχίας δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς *legatio* καὶ τῆς *quaestura*.—sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε. . . ἠκολούθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη).—honōre] ἄφαιρ. εἰς τὸ contentus.—qui ne quidem] ἀναφ. συμπερ.=ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ . . . ἠθέλησε. Cicero] Ὁ Κ. Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61—59 διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πρᾶιτωρος στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.

5. quā in re]=in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. cum] αιτιολ. criminum] αιτιάσεων (δυναμένων νὰ παρᾶσχουν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quò fīēbat ut] τούτου ἕνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἢ πρὸς αὐτόν. cum] αιτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλύτερας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui]=esse tribuendum . . .

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero . . minus . . quam] ἀλλὰ δὲν . . . ὀλιγώτερον . . . ὅσον. pater familiās= pater familiae. Τὸ familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἄν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ.=quam ille.—neque tamen non] ἐν τοσοῦτω (μ' ὄλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατόκησε (εἶχε ὠραῖο σπιτί).

2. ab avunculo] Ἴδὲ ὁ, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τοῦτου δέ. aedificiō - silvā] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου=domus.—salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid]= si aliquid coactus est] συμπλήρωσον commutāre.

3. usus est familiā] ἔσχεν οἰκογένειαν...ἀρίστην. optimā] Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. formā] ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitatē - formā] ἀφ. τοῦ κατὰ τι. formā] συμπλ. iudicandum est. — in eā]=in Attici familiā.— anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non]= talis ut τοιοῦτος ὥστε νὰ μὴ. utrumque horum] δηλ. ἀνάγκωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. apprime boni] συμπλ. erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci.— quod] = id quod (ἀντιεἶμ. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri, τ. ἔ. concupisci.—videās] ὑποτακτ. δυνητικὴ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β'. πρόσωπον = vidēre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio] δι' ἀγορᾶς διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. aliquid.—non mediocris] =magnae.—est diligentiae] τὸ est κεῖται ἔλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elēgans - magnificus - splendīdus - sumptuosus] συμπλ. erat.

6. nec praeteribo] σύναφον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum tibi σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. — cum] μολονότι. lautus] = splendidus. — domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertiūm = 3000 σηστερτίων. expensum] Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἔξ ἰδίας ἀντιλήψεως. praedicamus - interfuimus] ἀντι α'. ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem = praeter anagnostem. — nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ullā διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. — apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). cenatum est] ἀπροσ. = ἐδείπνησαν. animo] ἄφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos . . . eorum] = tales ut eorum. — abhorrerent] ὑποτακτικὴ, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. — cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἄφαιρ. ut se gesserit - vixerit - steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε . . . in sestertio vicinens] = in vicinens centenis milibus sestertiūm ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν . . . 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centinens] = in centinens centenis milibus sestertiūm = 10.000.000 σηστερτ. quam . . . instituerat] = solito, τοῦ σημήθους. fastigio] ἄφαιρ. in utraque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς

οικίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ρωμαῖοι. eius] = Attici. — omnis] σύναφον πρὸς τὸ reditus. — urbānis] δηλ. τῆς Ρώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (=tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὗτος ἔξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] σύναφον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). — non magnitudine sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου. Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνатаί τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἰδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectū] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένον εἰς τὸ rogabatur. — promittēbat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. liberālis - lēvis] γεν. τῆς κτήσεως = ἴδιον . . . Συμπλ. esse. Ἰδὲ 13,4 : continentis. — quod . . . posset] ἀντικειμ. τοῦ pollicēri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = *tale ut* id non . . .

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid εἰάν τι, ὅσάκις τι. adnuisset] Ἡ ὑποτακτ. δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā . . . curā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἄντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. — suam] ἀντι γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] β'. ὄρος τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiebat ut] ἰδὲ 6, 5. Cicerōnum] = Marci et Quinti Cicerōnis. Ἰδὲ 5, 3. iudicāri] ἀπροσώπως. inertia - iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. eum.

Κεφάλαιον 16.

1. *adulescens*] νέος ὢν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. *idem*] ὁ αὐτός, ὁμοίως. *senex*] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *adulescens*) = *cum senex esset*. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. *cui aetati*] (δοτ. ἡθικῆ) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. *fuerit aptissimus*] = προσηρομόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. *quamquam*] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. *ei*] = *M. Ciceroni*. — *ut*] = *tam praecipue .. ut* (ὥστε). *fuerit*] ὑπῆρξεν.

3. *ei rei*] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio . . . eos libros*] Πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἅπερ ἐπιγράφονται *de amicitia* (=περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (=περὶ γήρατος). *de eo*] = *de Attico*. — *sedecim volumina*] Ἡ «συνομαγωγὴ» τῶν πρὸς Ἀττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu*] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. *eius*] = *Ciceronis*. — *ad extremum tempus*] ἐνν. *vitae Ciceronis* μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἦτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missarum*] πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν*. *quae*] δηλ. *volumina*. — *qui legat*] = *si quis ea legat* εἴαν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. *desideret*] ἤθελεν ἐπιθυμήσει, ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν ἱστορίας συγχρόνου.

4. *principum*] π.Χ. τοῦ Πομπηίου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. *vitiis*] = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis*] δηλ. *voluminibus*. *non*] = *πᾶν*. — *appareat - possit*]. Τίθεται ἐνεστῶς διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπος. *prudentiam*] δηλ. *Ciceronis divinationem* τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. *in vivo se*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). *Tò se anti eo*. — *futura*] *συμπλ. esse* τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. *usu*] ἰδὲ Ἀνν. 12,3. καὶ λεξιλόγιον *cecinit*]

Τὸ ῥῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ὡς οἱ μάντιες (*vales*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid (= cur) τί, διατί. plural] σύστοιχ. ἀντικείμεν. commemorationem] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ gloriantem)=τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam . . . redisse. . . fuisse). ipsum]=Atticum.—redisse]=rediisse.—aequalem] ἐνν. sibi.—ipse] δηλ. Atticus.—gloriantem] μετ. κατηγορηματικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari, πρὸς ἕξαρθρον τῆς πράξεως. extulit] = sepe liendam curavit. annorum] γενικὴ τῆς ιδιότητος.

2. Hunc]=Atticum.—eā indulgentiā] γεν. ἰδιότης. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου=τοιαύτης. . . in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut ἢ σύνταξις; ut duceret nefas irasci eis quos amare debere (τίθηται ὑποτακτ. debere) διότι ἕξαστάται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἄττικου). nefas] ὡς ἕξαστερίκευσις τῆς impietas

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δὲν . . . naturā-doctrinā] ἀφαρ αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλὰ... ei] δηλ. naturae.—is (ἀφ.) δηλ. praeceptis. — ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. — summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμεν. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπεν Ἄττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν ἀφιερῶμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ιδ. κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν (ιδὲ καὶ 3,3 ἐν τέλει). voluminosa] δηλ. Ἄνν. 13,3 : in annali suo. — magistratus] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάρχοντας, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. — in eo] δηλ. volumine libro.—ex eo] δηλ. volumine, libro.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακεκριμένων τῆς Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] π. γ. M. Brutij Marci Iunii Bruti. — rogatu] Ἰδ. Ἀνν. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἢ λέξεις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ἰδὲ § 1 ordināvit. — quis . . .] πлагία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς, πῶς ὀνομάζεται). a quoque . . . quibusque] = *et a quo . . . et quibus*. Ἰδ. λεξιλόγ. λ. orior.—ortus] ἰδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ τότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā); Scipionis Corn. et F. Max. (rogatu de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā).—quibus] β' ὄρος τῆς συγκρίσεως=iis igitur.—iis] δοτ. ἡθικῆ. notitiae virorum] γεν. ἀντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo, ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπος, διὰ τοῦτο τὸ ρῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ suavitatis.—qui] ἔνν. de iis qui.—ceteros] ὄλους τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθεσιτέρα.

6. singulorum] ἐκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπείρου κτήμα αὐτοῦ. Ἰδὲ 14,3. exposuit] ἔνν. eos ἢ eorum vitam.—facta magistratūisque] τὰ πολιτικά καὶ στρατιωτικά κατορθώματα. quaternis quinisve] (δύο λέξεις : quinis καὶ —ve) διὰ περισσοτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτ. δυνητικῆ) = ἤθελεν εἶναι. — est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus.—liber] βιβλίον, «ὑπόμνημα». confectus] = scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec haecenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου—19ου κεφ.) νίνο] ἰδὲ 16,4. edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.) ei] = Attico.—reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ρήματος=κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docēbimus] ἀντὶ docēbo.—supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatōris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης. divi filii] divi Caesaris filii. cum] χρόν. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantīā] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐλεγκτούς. dignitatē pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.= (οἷτινες ἦσαν) ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliōres] συμπλήρωσον quam Octavianus erat. Οἷτοι ἄρα ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliōres.—prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτο ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παροικιῳδῆς. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγουστος ἔμεινε **μόνος** κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix.—Caesarem] ὁ Ὀκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus.—est consecuta] = obtigit ἢ μάλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est.—nihil... non... quod] πᾶν ὅπερ, πᾶν ὅ τι. ei] δηλ. Caesarī.—conciliārit] (=conciliāverit) ἐνν. nihil ei non quod—quod nemo... consēqui] τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικῆ ἠθικῆ. neptis] ἡ Ἀγριππίνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περιφήμος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae.

virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἤρχετο εἰς πρῶτου γάμου κοινωνίαν. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam . . . misit . . . intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio . . . frequentiōrem. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἔάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ρώμης. — quin] χωρὶς νά. Ἰδὲ 2, 2. mitteret] δηλ. litteras. — quid ageret] πλαγία ἐρώτησις. Συμπλήρωσον : scribens (γράφων) quid ageret τί ἔπρατε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. — quam vellet] ἡ ὅσον ἠθέλε. temēre] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως), fere (= σχεδόν). quo (= ut eo die non scriberet] = quin scriberet] χωρὶς νά γράφη. cum] ὁσάκις. quaestioem poetica] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἶτε τὴν ἑλληνικὴν εἶτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἔξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut . . .] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ. : accidit ut . . . curaret, cum . . . prolaberetur. — vetustate . . . incuriā] σύναφον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανός διώκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναφον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (Ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε εἰς Ρώμην, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accuratē] σύναφον πρὸς τὸ certiore facere. — sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἐξαιρεῖ ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νά πῆ). quan-

tae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (Ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] τοῦ Ἀυγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. γεν. κτητική. maximarum rerum]=de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectābant.—quantam] (δηλ. aemulatiōnem et obtrectatiōnem). fuit necesse] ἐνν. in cōdere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἡ το συνήθεια εἰς Ρώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης τῶν ἀνδρῶν διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ρώμης. ut indignisset] ὥστε.

2. medicinā] ἀφαιρ. tenesmon] αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-ον=ον.) Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρῶς δυσεντερίας. cui] δοτική ἠθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. proponebantur] προετίνοντο, διεγράφοντο.

3. in hoc] δηλ. morbo. — cum] χρον. quos] eos quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2,1. fistulae puris] τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπειθυσμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύησις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. erupērint] ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (=ut per lumbos fistulae puris erumpērent). ei]=Attico.—priusquam... accideret] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἡ κυρία πρότασις (iussit) δὲν εἶναι ἀρνητική.

5. ut] (εὐθύς) ὥς. innixus - inquit] ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξάρτ. ἐκ τοῦ commemorāre. — hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγορ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non.—quibus] δοτ.= et quoniam vobis.—ut spero] παρενθετικῶς = ὥς ἐλπίζω. satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύετε (=persuāsi).—nihil reliqui fecisse]=

nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν παρῆλπον (παρημέ-
λησα). quod . . . pertinēret] = *tale ut* pertinēret.— ut mihi consu-
lam] ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων, τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι
τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης
μου. ignorare polui] λιτότης=ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat] (ἀπρο-
σώπως). alere] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. cibi]
γενική διααιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. auferim]
ἠῤῥησα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου).
frustrā] σύναφον πρὸς τὸ conemini. — dehortando impedire] προσ-
παθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπολ.). depressit] δηλ. Atticus.—constantiā]
ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐν-
νόησον πάλιν τὸ migrāre (=discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ
ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμε. τοῦ
cogēret. et . . . reservāret] (ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ
προηγούμενου ne) = et *ut* . . . reservaret.— tum quoque] ἀκόμη
τώρα, δηλ. εἰς τοιαύτην κατὰστασιν.— superesse]= superstitem (=
ἐπιζῶντα) esse.— eius] δηλ. Agrippae.— taciturnā suā obstinatiōne]
διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ
σιωπῆς.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. ρ. in eo
pridie Kal(endās) Aprīles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. consulibus]
ὑπάτων ὄντων.

4. in lecticulā] τὸ ὑποκοριστικόν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ
τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. τροπ.
lapīdem] ἢ ἀπόστασις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζετο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς
τῆς Ρώμης (forum), ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χουσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, Ἰum, θηλ. Ἀΐγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος 1) ρωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφρονεῦθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π.Χ.
Hn 4,4.— 2) ρωμαῖος ὕπατος τῷ 182 π.Χ. Hn 13,1.
- Aemiliū, σrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18,4.
- Africa, ae, θηλ. Ἀφρική, ἡ ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνας Hn 2,2.
- Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιόνων, ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μάρκος Οὐιπάνιος (Βιπάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνεται ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes, Ἰum, θηλ. Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Alpici, σrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἀλπεων.
- Anicīa, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ. Ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.).
- Antonius (Marcus), Μάρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appenninus, i, ἄ. τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἣς τὴν κατασκευὴν ἤρchiσε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καΐκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενθήσιον (νῦν Πρίντεζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἔφ'

ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφῶνται ἔτι λείψανα.

Arulīa, ae, θηλ. Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτροουρίας (νῦν *Arrezzo*).

Asīa, ae, θηλ. (Ἀσία), 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία Hn 8,4. — 2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία Ἀσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) A 6,4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.

Attīcus (T. Pomponius Atticus) ἰδ. C 3,5 Hn 13,1 καὶ A 1 καὶ ἐξῆς.

Aurelius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ρωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολλίκιου (200 π.Χ.) Hn 7,1.

Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ρωμ. οἰκογενείας, ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius) Βάλβος, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινικὴ, ἰδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσω-
νυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ōrum, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynīa, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.

Blitho, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μάρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρού-
του καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὐ-
τος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ
τοῦ Καίσαρος.

Caecilīus (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris Καῖσαρ 1) Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς
καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφον-
νήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπενε-
μήθη ὁ τίτλος *divus* (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδί-
δετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19,2. — 2) Caesar
(C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ.
Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν
προσωνυμίαν *Augustus*. Ἦτος υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ

- Γαῖου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, ε, τῶν Καννῶν, πόλεως τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἢ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, Ἰ, οὐ. Καπετώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπετωλίου A 20,3.
- Caria, ae, θηλ. Καρὺν, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.
- Cato, ὄνις 1) M. Porcius Cato. Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius, ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.— 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.
- Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ρωμ. ἕπατος (242 π.Χ.).
- Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. *Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου.
- Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ρωμ. ἕπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Cicero, ὄνις 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ρωμ. πολιτικός, ρήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκ. 43 π.Χ.) A 1,4. 5,4. 16,1. 19,3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόϊντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5,3. 6,4. 16,2. — Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15,3.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διασκέασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidium, ii, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio) πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (νῦν Genova).
- Claudius, i 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ρωμ. ἕπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6. — 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ἕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρουβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αἰγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ρωμ. ὑπατος (193 μ.Χ.) Hn 8,1.
 ἰδ. Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ρωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη.

Cretenses, ἴμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κοῤῥητες.

Cyrenaei, στυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρ-
 ρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρρηναῖοι.

Diana, ae, Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο
 ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ρωμ. ὑπατος (33 π.Χ.).

Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q. = Quintus), Κόϊντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ. λο-
 γοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 239 π.Χ. ἐν Ρωδαίαις (νῦν R u g g e)
 τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον *annales*
 (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ρω-
 μαίων ἀπὸ τῆς ἀρίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν
 ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕεις, ἄ. Ἐροξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σι-
 κελίας (νῦν [M o n t e] S a n G i u l i a n o).

Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν T o s c a n a), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς
 παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.)

Falernus (ager), ὁ Φαλερονὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς
 Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Fabius 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς
 Cunctator = Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατη-
 γὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5, 1 καὶ ἐξῆς,
 C 1, 2. A 18, 4. Πληθυντ. Fabii, στυμ, ἄ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
 τῶν Φαβίων A 18,4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ρω-
 μαῖος ὑπατος τῷ 183 π.Χ. Hn 13,1.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος,
 Ζεὺς ὁ νικητῆς (χωρίως=ὁ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ
 ναὸς τούτου ἱδρῦθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπετωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

- Flamīnius (Titus Quintiūs), Τίτος Κοίντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 177 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (217 π.Χ.).
- Fregellae, ārum, θ. Φρεγγέλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae, (Servius Sulpicus), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallia, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4 καὶ εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortyni, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλις τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράγχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφρονεύθη τῷ 212 π.Χ.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13,2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grājus) saltūs, «Γραΐγαι Ἀλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ *Kraig*=φαῖος βράχος), ὁ ἀρχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἁγ. Βερνάρδου. Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γραΐαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius=graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ. Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν S u s a).
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερήφανον ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου πολιοῦχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannibal, ālis, Ἀννίβας. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baal (Βάαλ=Βῆλος).
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα

καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3,1.—2)
ἀδελφὸς τοῦ Ἄννίβα φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήην Hn
3,3. C 1,2.

Helvius (C.) Γάιος Ἐλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορα-
νομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς
ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων.

Hirpo, dnis, ἄ. Ἱππὸν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχη-
δόνας (νῦν Βονα).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἢ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτο-
γαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἰσπανίαι τ.ἔ. Hispania
citerior (Tarracoenensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιο-
δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου). Hispania ulterior
Lusitania καὶ Baetica βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐνετυθεν καὶ
βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortalus), Κόιντος Ὅρτή(ν)σιος
Ὅρταλος (114—50 π.Χ.) ὀνομαστὸς ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Κικέ-
ρωνος.

Italia, ae, θ. Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Ἰούβις (πρόφ. Jövis), υἱὸς τοῦ Κρόνου
καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ρωμαίων
(ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3. — Ἐπίσης
κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν
Καρχηδονίων Hn 2,3. Ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e (καὶ Carthaginiensis), Καρχηδόνιος Hn 6,2. (οὐσ.)
Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἰσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λίαν
ἐξηλωμένος λαὸς Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1. ἔξ.

Karthago, gñis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπο-
ρικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου.
Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν
Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντιζήλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ
Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ.

Labæo, id, Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαίμωνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).

- Ligures, um, ἄ. Λίγυες, Λιγυστινοί, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Genova). Longus (Tiberius Semprius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ἕπατος τῷ 118 καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ρωμαῖος ἕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.
- Lusitani, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. Ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 242 π.Χ.
- Magus, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ρωμ. ἕπατος τῷ 212 π.Χ., περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2. — 2) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 183 π.Χ. Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἕπατος τῷ 50 π.Χ. Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.
- Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 82 π.Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητὴς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ρωμαῖος ἕπατος 193 π.Χ. Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχος ἔμπρὸ τὸν δικτάτορα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2.
- Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ρώμης. Nomentanum (praedium) κτήμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, ārum, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Padus, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

- Ramphylūm mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.
- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνῶν βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Οὐσ. Pergamēni στυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.
- Pergenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περγέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὑπάτος τῷ 92 π.Χ., τιμητὴς τῷ 86 π.Χ.
- Phīdīas, ae, Φειδίας.
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220 — 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περγασέως.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβριῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίας.
- Prusīa, (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228 — 180 π.Χ.).
- Pyrgeneus saltūs, ἄ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ ὄρεων μετὰ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Montecavallo). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ. Ροδανός (νῦν Rhone), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, στυμ, ἄ. οἱ Ρόδιοι, οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.
- Rōma, ae, θ. Ρώμη πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ρωμαῖος. Οὐσ. Romāni, στυμ, ἄ. οἱ Ρωμαῖοι.
- Romūlus, Ρωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἢ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, στυμ, ἄ. οἱ Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ

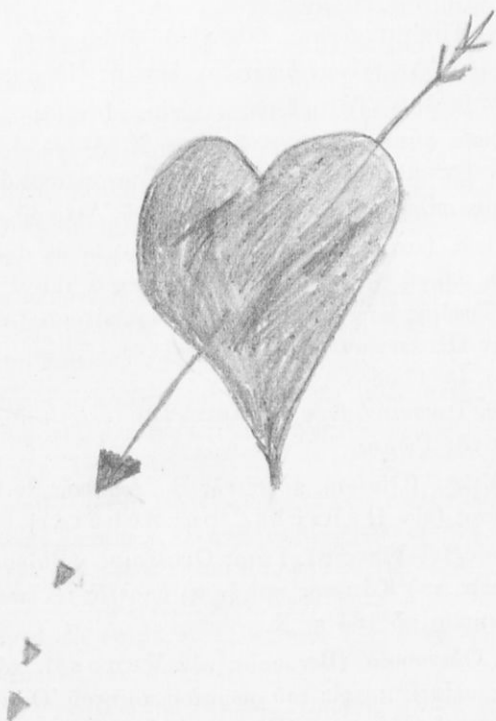
- Λατίου. In Sabīnis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.
- Saguntum, ἰ, οὔ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἔρεπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro) κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἄννιβα τῷ 219 π. X. Hn 3,2.
- Sardinīa, ae, θ. Σαρδῶ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardinīensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.
- Scip̄io, οἰς 1) P. Cornelīus Scip̄io, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ἕπατος τῷ 218 π. X. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἄννιβα Hn 4,1. - 2) P. Cornelīus Scip̄io Africānus māior (ἐγεννήθη περὶ τὸ 235 π. X. ἀπέθανε τῷ 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἄννιβα ἐν Ζάμα τῷ 204 π. X. Hn 6,1. — 3) Scip̄io Cornelīus, ὁ ὑπὸ τοῦ Γάϊου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilīus Metellus Pīus Scip̄io, ἕπατος τῷ 52 π. X. πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.
- Servilīus (τὸ πλήρες Cn[aeus] Servilīus Gemīnus), Γναῖος Σεοβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ἕπατος τῷ 216 π. X.
- Sicilīa, ae, θ. Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἄννιβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστοριῶν.
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος (Σπάρτης), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἄννιβα.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ἕπατος τῷ 32 π. X.
- Sulla, ae, (C. Cornelīus), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π. X., ἐχθρὸς τοῦ Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicīus 1) P. Sulpicīus Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ἕπατος τῷ 200 π. X. Hn 7,1.—2) P. Sulpicīus Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π. X. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servīus Sulpicīus Rufus, ὀνομαστὸς δήτῳρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διετέλεσεν

- ἕπατος τῷ 51 π. X. A 2,1. — 3) Salpicūus Blitho Σολπίκιος Βλίθων, ρωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syrīa, ae, θ. Συρία χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν Soristan).
- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου.
- Tamphīlus, Τάμφιλος, Cn. Baebīus, καὶ M. Baebīus, ὄρωμαῖοι ἕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π. X.
- Terentiūus (τὸ πλῆρες C. Terentiūus Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάροων (Βάροων) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 216 π. X.
- Thermopylae, arum, θ. Θερμοπύλαι.
- Tiberis, is (αιτ. Tiberim, ἄφαιθ. Tiberi) ἄ. Τίβερις (νῦν Tevere).
πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus 1) Manlīus Torquātus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὄνομαστὸς ρωμ. ρήτωρ, ἕπατος τῷ 65 π. X. A 1,4. 4,5.—2) Aulus Manlīus Torquātus, Αὐλὸς Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικῷ A 15,3.
- Trasumennus, i, ἄ. (κατὰ παραλείψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ.=λίμνη), Τροσιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτροουρίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebīa, ae, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαφορέων τὴν Πλακενίαν (νῦν Piacenza).
- Tullīus, Τύλλιος, ἰδ. Cicerō.
- Tuscūlum, i, οὐ. Τοῦσκλον, (νῦν Frascati) πόλις τοῦ Λατίου, 14 χλμ. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Utiā, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν Henschir bu Schater).
- Valerīus (C. Valerīus Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τῷ ἔτει 199 π. X. καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ τῷ 184 π. X.
- Venusīa, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὅρατιου.
- Vettones, um, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν.
- Vipsanīus, ἰδ. Agrippa.

Volso, (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso, Γναίος Μάνλιος Ούόλ-
 σων (Βόλσων), ρωμαίος ἕπατος τῷ 189 π. Χ.

Zama, ae, θ. Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρ-
 χηδόνος.

« Κατοικιών ἔξω », ἀποσπῆ, Σικυτα ,

Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τινος (ἡμεῖς λέγομεν· ἐναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς· ἀπὸ C 2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπὸ, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quodque ortus=et a quod ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας· a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπό, παρὰ (+γεν.) ab-alīēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημί τι (κινῶ ἢ ἐξεγείρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκιρτήσῃ Hn 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hn 2,4.

ab-est, ἰδ. absum.
ab-horreo, ἄϊ, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω.
ab-īcō (πρόφορος abjicio ἐκ τῆς ab καὶ īcō), iēcō, iectum, 3. (ἀπορρίπτω), 2) ρίπτω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εὐτελοῦς ἀξίας [παρολειῶ]).
abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tīnī, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπὸν, ἀπέχω μακράν. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὸν (ἀνεν ἐπεμβάσεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δὴ· multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ ἢ πρότερον).

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἄρσενικοῦ. Οἱ σημειούμενοι μεθ' ἑκάστου ῥήμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων (πλὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτης σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐντὸς ἂν ἢ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν.

Hn = Hannibal, Hm = Hamilcar, C = Cato, A = Atticus

- δημοσίαν προᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (= ad Africam) προσομιζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21,4.
- ac - celŕero, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπιπλεύδω.
- accēp̄ri, ἰδ. accipio.
- acceptus, εὐπρόσδεκτος.
- accessio, ὄνις, ἐπαύξεισις πλήθυνσις.
- ac - cido (ad καὶ cado), accidit, —, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει.
- ac - cīpio (ad καὶ cāpio), accēp̄ri, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.
- ac - cresco, 3. ἐπανξάνω, ἐπανξάνομαι.
- accurāte, ἐπίρο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.
- ac - cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.
- ac - cēs, eī (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.
- acquiēvi, ἰδ. acquiesco.
- ac - quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».
- acrīter, ἐπίρο. (δέξως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκριτ. ἐπίρο.
- acrius, ὑπερθ. ἐπίρο. acerrīme (acer, acris, acre δορυμύς, δξύς).
- acroama, ātis, οὐ. (πλήθ. āta, δοτ. āfαιo. ātis), ἀκροάμα ([ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρας ἀκούομενον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἕδεται, ὡς π.χ. ἀνάγνωσις, δρᾶμα, ἀπαγγελία, μέλος, ἕσμα). 2) (ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει, διηγείται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ., μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδός A 14,1.
- actor, ōris, ā. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτής.
- ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίοις A 22,4. — 2) χρονικῶς· μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.
- addidi, ἰδ. ad - do.
- ad - do, addidi (ἐκ τοῦ addēdi),

- additum (ἐκ τοῦ ad·dātum), 3. προστίθημι, προσθέτω.
- ad-dūco, 3. προσάγω, ὀδηγῶ. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.
- ad-ēo, adīi, adītum, adītre, 4. προσέρχομαι.
- adēō, ἐπίρο. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).
- ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad·hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπείᾳ [κῆρω κοῦρα],
- adhuc, ἐπίρο. μέχρι τοῦ νῦν.
- adīi, ἰδέ ὄημα ad-ēo.
- ad-iungo, nxi, ntum, 3. προστίθημι, συνάπτω.
- adiunxi, ἰδ. adiungo.
- ad-ministro, 1, διοικῶ.
- admirandum, i, οὔ. (=miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).
- admōdum, (ἐκ τοῦ ad καὶ mōdus=μέχρι τοῦ απαιτουμένου μέτρου) πάνν, μάλα, λίαν.
- admonītus, ūs, ā. (admonēo παραιντῶ) παραίνεις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραίνεσει (τινός).
- ad-opto, 1. νίοθετῶ.
- ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.
- ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίνομαι, παρενρίσκομαι.
- adulescens, ntis, ā. (κρυῖως μετχ. ἔνεστ. τοῦ ο. adulesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς· νέος A 2,2.
- adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- adulescentīlus, i, ā. μετῶξ, νέος ἀνήρ A 2,1. 2,4. (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). admodum adulescentīlus πολὺ νεαρός Hm. 1,1.
- adventus, ūs, ā. ἄφιξις.
- adversariū (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὔσ. ā. πολέμιος, ὁ ἐχθρός.
- adversus, πρόθ. (κρυῖως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρός τι, ἀπέναντι, ἀντικρῦ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς· ἐναντίον.
- aedēs (ἀρχαϊότ. τύπος aedis), is, ναός.
- aedificāram=aedificavēram.
- aedificātor, ōris, ā. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοκοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰκοδομίᾱ.
- aedificium, īi, οὔ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.
- aedificō, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
- aedīlis, is, ā. ὁ ἀγορανόμος.
- aedilis plebēi (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
- aedis, ἰδ. aedes.
- aemulatīo, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.

āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris, οὐ. χαλ-
 κός), χαλκοῦς.
 aequālis, e, (ὁμηλιξ). 2) οὐσ. ἄ.
 aequālis, ὁ ὁμηλιξ.
 aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.
 aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
 ἀτάραχος A 1,3. 3) παραδεκτός,
 ἐπὶ καλοῖς ὄροις, (λογικός).
 aeragium, ī, οὐ. ταμειῖον, ταμειῖον
 (τοῦ κράτους).
 aes, aeris, οὐ. (χαλκός). 2) χρῆμα.
 aes aliēnum τὸ χρῆος (κατὰ λέξιν
 = χρῆμα ξένον).
 aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
 timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris
 aestīmo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
 aetas, ātis (αιών). 2) ἡλικία, ἔτος,
 βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλι-
 χία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία,
 βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ
 χρόνός, ὁ παρὼν χρόνος Hm 2,5.
 affēci, ἰδ. afficō.
 affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 1) ἐπιδιώκω.
 af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,
 afferre, 3. (προσφέρω). 2) testi-
 monium δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.
 af-ficō (ad και fācio), fēci, fec-
 tum, 3. (οὕτω διατίθημί τινα). 2)
 aliquem roenā τιμωρῶ τινα. af-
 ficōr morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω
 νόσῳ, νοσῶ. afficōr morbo ocu-
 lorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀ-
 θαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμιά.
 affinītas, ātis, κηδεστία, συγγένεια.
 affūit, ἰδ. adsum.

affluentīa, ae, (καὶ affluentīa) ἀ-
 φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυ-
 τελείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή.
 affluentīus, συγκρ. τοῦ ἐπιτροήμα-
 τος affluenter ἀφθόνως) πολυτε-
 λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσοσ).
 ager, agri, ἄ. ἀγρός, χώρα.
 agītō, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
 νῶ κινῶ, ἐν τῷ νῶ ἔχω, διανοοῦμαι.
 āgo, ēgī, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτε-
 λῶ, κατορθῶ, Hn 10,1. 3) πράττω
 A 20,1. 20, 4. meam rem διεξά-
 γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
 μον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
 (ἐπὶ στρατηγῶν), πολεμῶ. gratias
 χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad
 vita magendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν
 τὸν βίον, πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον.
 4) existimatō agītur ἡ ὑπόληψις
 διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.
 agricōla, ae, ἄ. (ἀγρονόμος, γεω-
 πόνος), γεωργός.
 alīās, ἐπίρρ. ἄλλοτε.
 aliēnus, ἄλλοτριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄορ. ὡς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
 18,4. Συγκεκριμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄορ. ὡς οὐσ. alīquis, alīquid τις, τι.
 Hn 11,2. A 20,2, συγκεκριμένος
 τύπος, quis, quid Hn 2, 6. 9,2.
 alīquos, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 alīter ἐπίρρ. ἄλλως. alīter ac
 ἄλλως ἤ.
 alīus, alīa, alīud γεν. alīus, δοτ.

- alīi (ὄχι alī), ἄλλος, διάφορος.
 alīi - alīi oī mēn - oī dē.
 alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2) morbum ὑποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος) 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra ūtrum (ὁ ἕτερος).
 alterūtra pars τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο κόμμα (μεοίς).
 amātor, oris, ā. (ἔραστής). 2) φίλος, θαυμαστής, λάτρις, ζηλωτής.
 ambītus, ūs, ā. παρόνομος σπουδαρχία.
 amīcē, epīro. φιλικῶς.
 amicitīa, ae, φιλία.
 amīcus, epīth. φίλος.
 a-mītto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.
 amoenitas, ātis, (χάρις). 2) τερπνότης, τὸ οἰκησίμον.
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑδρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplītudo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμπρότης, σπουδαιότης.
 ampliūs, epīro. πλέον (θετ. ampliē ἀφθόνως). amplius centum milia ἀντὶ amplius quā m centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 nom amplius novem annos οὐχὶ πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplus, (ἀφθονος). 2) μέγας κατὰ τὴν ἔσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, μεγαλοπρεπής.
 ἀν, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος πλαγίως ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnostem καὶ anagnosten) ἀ. ἀναγνώστης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνώσται ἦσαν πεπαιδευμένοι δούλοι. Ἑλληνηες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἄνεγινοσκον ἐν ὄρα ἀναπαύσεως τῶν Ρωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. τὰ στενά angustīae locorum τὰ στενά τῶν τόπων, ἢ στενοχωρία, τὸ στενόπορον.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή). 2) ζωή.
 animadverto (anīmum adverto) verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι· ὄθεν animadversio ἢ nota censorīa ἢ ἐπιτίμησις.
 anīmus, i, ā. (ψυχή). 2) νοῦς φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πρῶως (ἀνεῦ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους).
 annālis, is, ā. (ἐνν. liber) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἢ ἱστορία.
 annicīlus, ἐνός ἔτους, ἔτειος.
 an-nūo (ad-nuo), nūi, —, 3. (κατανεύω) ὑπισχυοῦμαι, (λέγω ναί).
 annus, i, ā. ἔτος. multis annis

ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hn 2,5.
 annuus, ἐνιαύσιος.
 ante, I, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
 2) χρόν. Hn 1,2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.— II. ἐπίρρ. χρονι-
 κόν· πρότερον A 19,2.
 antēā (ante eā) ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiqūitus, ἐπίρρ. ἀρχαιόθεν.
 ar-pārēo, ūi, ūtum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι A 16,4.
 ar-pāro (ad-pāro), παρασκευά-
 ζω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ar-prīme, ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ
 βαθμοῦ (ad-prīmus) ἐν πρώτοις,
 πρώτιστα, (ὅλως ἰδιαιτέρως). ar-
 prīme boni ὅλως ἰδιαιτέρως ἐπι-
 τήδειοι, [πρώτης γραμμῆς, πρώ-
 τῆς τάξεως].
 artus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 ara, ae, θ. βωμός.

arbitrium, ūi, οὐ. (διατησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριόριστος
 ἰσχύς Hn 12,5.
 arbītror, 1. ἀποθετ. (ᾠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω.
 arcessi, παθ. ἀπρωφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, ἰνί, ἴtum, 3. μεταπέμ-
 πομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἀργυρος). 2)
 νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὅπλα). 2)
 ὅπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἔν-
 οπλον δύναμιν Hn 10,1. 2) ὡς
 οὐσ. armāti οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpio (ad-rāpio), rīpiī, reptum,
 3. (ἀνασπάζω). 2) μετὰ ζήλου ἐπι-
 λαμβάνομαι, ἀφοσιούμαι εἰς τι.
 ar-rīpiī, ἰδ. ar-rīpio.
 artīfex, artīfīcis, ā. (ὁ μετεργόμε-
 νος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοιού-
 του εἶδους τεχνῖται διέμενον ἐν
 ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ρω-
 μαίων.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndī,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
 ascītus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad scisco), ἰνί, ἴtum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem λαμ-
 βάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυ-
 στοροπία.
 assēcla, ae, ā. (ἀντὶ assec[ū]la ἔκ
 τοῦ assēquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα

(ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περιφρονητικῶς), δ'ἀκόλουθος (ὑπάλληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρωμαίου ἄρχοντος).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ. ἀλλά, δέ.

atque, ἰδ. ac.

attingo (ad-tango), τῆγι, tactum,

3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περί τι.

āuctor, ōris, ā. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλῆ ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος.

āudeo, āusus sum, 2. (ἡμιαπο-
θεικόν) τολμῶ.

āuidō, īvī, ītum, 4. ἀκούω. 2) ἕξ ἀ-
κοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A 13, 7.

āugēo, āuxī, āuctum, 2. αὔξω, αὐ-
ξάνω. augēo officium αὐξάνω
τὴν καλωσύνην (αὐξάνω τὴν ὑπο-
χρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).

āurēus, χρυσοῦς.

āurum, ī, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσοῖον.

āusus, ἰδ. audeo.

aut, σύνδ. ἢ.

autem, σύνδ. δέ.

auxilium, īi, οὐ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικῶς: auxiliā, ōrum,
βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα
Hm 2, 3.

avaritia, ae, φιλαργυρία.

avunculus, ī, ā. θείος (πρὸς μη-
τρὸς), μητρᾷδέλφος.

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, ī, πολεμῶ. anīmo bellare
νοερώς (μετὰ ζήλου καὶ σοβαρό-
τητος, μετὰ πολεμικῆς δραστη-
ριότητος) πολεμῶ.

bellum, ī, οὐ. πόλεμος.

bēnē, ēπίρο. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς,
μετ' ἀνέσεως, [ζόμμωδα].

beneficium, īi, οὐ. (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benivolentia, ae, εὐνοια, εὐμένεια
usis benivolentiaque ai (φιλι-
καί) σχέσεις, ἢ καλὴ συνανα-
στροφή.

biduum, ī, οὐ. (χρόνος δύο ἡμε-
ρῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum
ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἄφαιτο. biduo
μετὰ δύο ἡμέρας.

bīni, ae, a, (ἄριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ
δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος).
καλός, χρηστός, ἐνάρετος [καλὸς
παιρωότης]. 2) δραστήριος, ἐπιτή-
δειος A 13, 3. Πληθ. ā. οἱ χρηστοὶ
πολίται A 22, 4. — bonum, ī, οὐσ.
καὶ πληθ. bona, ōrum, οὐ. περι-
ουσία, τὰ καλά.

breviter, ēπίρο. βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντεταμημένον ἀντί Caius (προφέρεται Gāius), Γάιος.
 cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω.
 caducus, i, ā. (d=ο, δωριστί: καθύκειον), κηρύκειον. *Ἦτο δ᾿άβδος ἢ κλάδος τὸν ὁποῖον ἐπήγγυον ἐπὶ τῆς πρόφρας τοῦ πλοίου (πρβλ. νῦν τὴν λευκὴν σημαίαν).
 calamitas, ātis, φθορά.
 callidus, πανούργος.
 campus, i, ā. τὸ πεδίον, πεδιάς, (κάμπος).
 cāno, cecīni, —, 3 (ᾄδω). 2) ᾄδω, χορησιμωδῶ, προφητεύω, προμαντεύω.
 cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας. honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, κατάλαμβάνω ἀρχάς (τιμὰς). 2) συλλαμβάνω Hn 10,6. 3) θέλω (τραυῶ) A 19,2.
 capitulātīm, ἐπίρω. κεφαλαιωδῶς. capitulātīm dicere κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρω ἢ διηγοῦμαι.
 capivus, i, ā. ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
 carior, συγκρ. τοῦ carus.
 carus, προσφιλῆς, ἀγαπητός.
 castellum, i, οὔ. φρούριον.

castrum, i, οὔ. (ὄχυρά θέσις), φρούριον). 2) πλ. castra, ὄrum, οὔ. στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. castra ναυτικά ναυτικὸν στρατόπεδον. ναύσταθμος (χαράκιωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνεῖλκυσμένων νεῶν Hn 11,6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.
 casus, ūs, ā. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα. casus (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην. causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3. ἀφορμὴ Hn 3, 1. causā (ἀφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἔνεκα: rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.
 cecīdi, id, cado.
 cecīni, id, cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω, hosti ὑποχωρῶ: τῷ πολέμῳ (ε.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπεροτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris=celanēris, id, celo.
 celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) ταχέως φέρον ἀποτέλεσμα, δραστικός: celeriter, ἐπίρω. ταχέως.
 cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
 cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρὰ τινι. cenatum es (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδειπνησαν.
 censor, dis, ā. ὁ τιμητής.

ensorius, ἴι, ἄ. ὁ χορηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρο., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quā am centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος) 2) συγκροτ. certior, certiore facio aliquem βεβαίωτερον καθίστημί τινα, πληροφοροῦν τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(cetērus, ἔτερος), cetēra, cetērum. Ἐντὶ τοῦ cetērus λέγεται reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπὸς Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.

cibus, i, ἄ. τροφή, τροφίμα.

circiter, ἐπίρο. περὶ + αἰτ., περίου.

circumdēdi, προκμ. τοῦ circumdo.

circum-do, 1. περιβάλλω.

circum-ξο, ἴι, ἵtum, circumīre, 4. περιέρχομαι.

circumīrem, ἰδ. circumeo.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenīor insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ. καὶ θ., ἵus, οὐ. (γεν. -iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἢ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἰβηρος) Ἰσπανία.

civilis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, is, ἄ. πολίτης.

civitas, ātis, πολιτεία C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4, 5.

clam, ἐπίρο. κρύφα.

clandestinus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clarē, ἐπίρο. λαμπρῶς.

clarus, συγκροτ. τοῦ clarus.

clarus, ἔνδοξος.

classarius (ἀνήκων τῷ στόλῳ).

2) οὐσ. πληθ. classarii, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».

classis, is, στόλος, classe κατὰ θάλασσαν.

clāudo, clāusi, clāusum, 3. (περικλείω).

clāusus, ἰδ. claudio.

coactus, ἰδ. cogō.

coepi, coepisse, (ο. ἐλλειπτικόν), ἤρξαμην. morbus levior esse

coepit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως) conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, σχολῶ.

cognitus, ἰδ. cognosco.

cognōmen, ἵus, οὐ. ἑπωνυμία, ἑπωνύμιον.

- cognosco, nōvī, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ιδίας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2. εὐρίσκω Hm 2, 1.
- cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
- cognōvī, ἰδ. cognosco.
- cōgo, (ἐκ τοῦ co [ō ἐν συνθέσει =cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōgō, cōgō, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatō, ōnis, (παραίνεις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praeccepta) Hn 11, 1.
- collēga, ae, ἄ. συνάγωγον.
- col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgō, lectum, 3. (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
- collis, is, ἄ. λόφος.
- col-lōco, 1. (con ἀντὶ com [=cum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναικα (=in matrimonium do) A 19, 4.
- colloquīum, īi, ōv. συνδιάλεξις.
- colo, colūi, cultum, 3. (ἐργάζομαι). 2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
- comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω), 2) προπέμνω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων (πολιτῶν), τῇ συνοδίᾳ πάντων τῶν ἀρίστων.
- com-memōro, 1. μνημονεύω, διηγοῦμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).
- com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (ἢ ἐγγειρίζω) ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, οἴπτομαι εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεκτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pāreo, rāi, —, 2. (κατα)φαινομαι.
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 3. (συνωθῶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
- com-pērio, pēri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
- complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συνπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
- complessem, ἰδ. compleo.
- complētes, ōvδ. complētra, (γεν. complurium, πλείονες). 2) λίαν πολλοί, (κάμποσοι).
- compōno, 4. (συντίθημι). bellum τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώνω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
- compositūrus, ἰδ. compōno.
- com-prehendo, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
- com-primō, 1. συναινώ, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀπο-

- δεκτὸν ἐγένετο (ἐνεχοίθη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φρονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ. ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 con-cilīo, 1. συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω). 2) pacem εἰ-
 ρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nuptias
 συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γά-
 μον. fortunam δημιουργῶ παρα-
 σκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν
 εὐτυχίαν). 3) ἐπιδιαφιλεύω A
 19,3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ.
 concito.
 concīto, 1. (παρορμῶ). 2) προκα-
 λῶ, κινῶ.
 con-cupisco, pīvi, —, 3. (con καὶ
 cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non in-
 temperanter concupiscere quod
 a plurimis (ἐν νοεῖται: concu-
 pisci) videas (= videat aliquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ
 πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνα-
 σαι νὰ ἴδῃ (= δύναται τις νὰ ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condicō, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος Hn 6,2. A 2,4.
 condiscipulātus, ūs, ἄ. συμμα-
 θητεία.
 condiscipūlus, i, ἄ. συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fero, contūli, collātum, con-
 ferre, 3. (συγκομίζω). 2) confero
 με ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω
 — Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficō (con facio), fēcī, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ
 — Hn 2,4. 3) librum (orationes)
 βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι
 (συγγράφω).
 con-fligo, flixī, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixī, ἰδ. confligo.
 con-grēdiōr (con-grādior), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέροχομαι). 2) ἔροχομαι εἰς χεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ἰδ. congridior.
 con-icō (πρόφερε con jicio), iēcī,
 iectum, 3. (con καὶ iācio), ῥίπτω
 (ἐντός).
 coniuncte, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ.
 coniunctō, ōnis (σύνδεσμος), ἐπι-
 γαμία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. περιῶμαι. multa
 stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους
 ἀποπείρας.
 con-scendo (con καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰς-

- βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεός.
 con-scriptus (παθ. μτζ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω), ἐγγεγραμμένος.
 patres conscripti κυρίως patres
 (=οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοί) et con-
 scripti (=καὶ οἱ ἐγγράφοι, δηλ. οἱ
 νέοι Συγκλητικοὶ τ. ἔ. plebēi, οἱ ἐκ
 τῆς πληθῆος εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγ-
 γεγραμμένοι). *Ἐλεῖται ὅμως, ἀφοῦ
 οἱ ἐκ τῆς πληθῆος πολῖται ἐξισώ-
 θησαν τοῖς πατρικίοις ἠφροάσις pa-
 tres conscripti κατέστη ἰσοδύναμος
 πρὸς τὸ Senatores [=Συγκλητικοί].
 consecutus, ἰδ. consequor.
 con-sequor, 3. ἀποθ. (παρ)ακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn
 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rīi, rtum, 2. (συνεῖρω).
 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφάζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἑμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν)
 Hn 10. 1. odium διατηρῶ τὸ
 μῖσος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βουμαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ
 τῶν ἄστρον). 2) σκέπτομαι.
 consilium, īi, οὐ. συμβούλιον.
 consilia interiora τὰ ἐνδότερα
 συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βισιλέως
 συμβ.) consilia clandestina μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συσκέ-
 ψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. Hn 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,
 6. 22,3. 4) πανουργία (πολεμι-
 κὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας
 πρὸς-μητρός, πρώτη ἐξαδέλφη.
 conspexi, ἰδ. conspicio.
 con-spīcio (con καὶ τὸ ἄζο. spē-
 cīo), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον
 μέρος (νὰ μὴ κάμνη ἐντύπωσιν
 ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερ-
 βολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantiā vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ
 προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ
 τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con καὶ stāto), tūi,
 tūtum, 3. καθίστημι, ἰδρῶ, ἐ-
 γείρω. 2) οἰκοδομῶ Hn 13,2.
 con-sto, stāti, —, 1. (συνέστηκα). 2)
 σύγκειμαι, ἔγκειμαι, προέρχομαι.
 consuēram = consueveram, ἰδ.
 consuesco.
 con-suesco, suēvi, suētum, 3.
 συνηθίζω, εἶθα.
 consuetūdo, īnis, ἔθος, ἕξις τοῦ
 βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμι-
 λητικότης, θέλητρον τῆς συνα-
 ναστροφῆς A 1,4.
 consul, ūlis, ā. ὑπάτος. consule ἢ
 consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.
 ἀπολύτῳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης)
 ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,

- ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is, ἄ. ὁ διατελέσας ὑ-
 πατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.
 consulātus, ūs, ἄ. ὑπατεία.
 consūlo, lūi, lūm, 3. (βουλευό-
 μαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω,
 λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
 βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.
 consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δόγ-
 μα. senatūs consultum Συγκλή-
 του δόγμα (ἀπόφασις). 2) iu-
 ris consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
 ris consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δα-
 πανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆ-
 κομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3.
 (καταφρονῶ). 2) morbum κατα-
 φρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμ-
 βάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν
 ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
 contentus, εὐχαριστημένος. con-
 tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
 χαριστημένος ἐκ... (ἀπὸ...).
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὑφα-
 σμα). 2) συνεχῆς, δλόκληρος (ἄνευ
 χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
 συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, ἐγ-
 κρατής, οἰκονόμος.
 continentīa, ae, ἐγκράτεια, τὸ με-
 μετρημένον, ἢ οἰκονομία.
 con-tīnēo (con καὶ tenēo), tinūi,
 tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
 περιλαμβάνω. contra, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
 σπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrariūs (ἀντίος). 2) e contra-
 riō τοῦναντίον.
 contūli, id. confero.
 con vēnio, 4. (συνέρχομαι). 2) non
 convenit (ἐνν. inter scripto-
 res) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία (μεταξὺ
 τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς
 διαφωνοῦσι). colloquium conve-
 nit (προκμ.) συνέντευξις συνεφω-
 φωνήθη, συνεφώνησαν (ὄρισαν)
 συνέντευξιν. condiciones non con-
 venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ
 ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ
 τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι
 (πρβλ.: «ἔυμβαίνειν».)
 convīna, ae, ἄ. (ὁ συμβίων). 2) ὁ συμ-
 πότης, ὁ δαιτυμῶν, ὁ σύνδειπνος.
 convīnium, īi, οὐ. (ἡ συμβίωσις)
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vōco, 1. συγκαλῶ.
 corīa, ae, (ἀφθονία). 2) corīae
 (πληθυντ.) στρατός.
 corūla, ae, σύνδεσμος, δεσμός (φι-
 λίας).
 cornu, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον. Hn
 5, 2. 2) κέρας (πέρυξ στρατοῦ ἢ
 στόλου) Hn 8, 4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con καὶ rumpo), rūpi,
 ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
 φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
 corrūptus, id. corrumpo.

cottidianus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
 Hn 8,3. 2) πιστεύω. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν.
 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα
 A 18,5.
 cresco, 1. (κρίζω). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.
 cresco, crenī, cretum, 3. αὐξάνω. 2) crevit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξηθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ηὔξηθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).
 crenī, ἰδ. cresco.
 crimen, īnis, οὖ. (κρίμα, ἔγκλημα). 2) αἰτίαισις.
 cubitus, ī, ἄ. (καὶ cubitum, ī, οὖ. κύβιτον), ἀγκών.
 cūius, γεν. τοῦ qui.
 cultus, ūs, ἄ. (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ὁ ἰδιωτικὸς βίος, ἡ καλὴ οἰκιακὴ ἐξυπηρέτησις (τ.ἔ. τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἄνετον ἐξυπηρέτησιν τοῦ οἴκου π.χ. ἐνδύματα, ἐπιπλα, κλπ). cultus cottidianus ὁ καθημερινός (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἔξεις τοῦ βίου.
 cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς; 1) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hn 1,5.

4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hn 3,2. 2) πρὸς δῆλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.
 cum II σύνδ. 1) χρόν. (τότε) ὅτε. ἀφοῦ Hn 2,1. 2) χρόν. καὶ αἰτιολ. ἅμα, A 20,2. 3) χρόν. καὶ ὑποθετ. ἅμα, ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ προτ. ἢ ὑπεροσ. ὑποτακτ. ἐν ᾧ, ἀφοῦ (συχνάκις ἀπαντᾷ = cum historicum). 5) ἐπὶ ἀοριστοῦ ἐπιναλήψεως, ὁσάκις A 2,4. 20,1. 20,2. 6) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10. 4. 11, 6. C. 2, 2 (cum moraretur). A 2, 2. 6,5. 17, 1. 20, 3. 20,5. 21,5. 7) ἐνδοτικόν, εἰ καί, καίτοι Hn 2,4. Hn 1, 3. 8, 4. A 6, 2. 2,4. 13,1. 14,2. 22,2. C 2,2 (cum obtinēret).
 cunctus ἐκ τοῦ coniunctus (συνηνωμένος). 2) σύμπας.
 cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμῆν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendī γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίσαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidissimus litterarum fuit ἐνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ἐπῆρξεν

(ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκη συγγραφεὺς).

curiō, ρῦνι (ἡῖι), ρῖtum, 3. ἐπιθυμῶ.
cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Ηη 9, 4
A 21, 5. 2) εὐσυνειδησία A 15. 2. ἡ
(ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20, 4.
curātīo, οῖnis, (φροντίς). 2) ἰα-
τρικὴ τέχνη, θεραπεία, [κοῦρα].
cūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
curo aedem reficiendam (γε-
ρουνδῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φρον-
τίζω περὶ) τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
custōdīo, ἰνί, ἰtum, 4. φυλάττω.

D

darem, ἰδ. do.

datus, ἰδ. do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἐκ, ἀπὸ 1)
τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντι γεν.
δαιρειτικῆς C 3, 1. A 14, 2
(πολλάκις). 3) περὶ Ηη 2, 2. 2, 6.
A 6, 3. 18, 6.

debēo (de-hābeo), būi, būtum, 2.
ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. nemini
dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφί-
βολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύνα-
ται). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεω-
στῶ A 2, 4.

debilīto, 1. (ἀσθενῶ [= -όω] τινα,
πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-έω].
de cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους)

C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Ηη 1, 5.
3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω
A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων
π.χ. ἐπὶ πυροτοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.
decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. (δοκέω). 2)
ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρ-
μόζει, εἶναι πρέπειον.

de-cerno, decrēni, decrētum,
3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2)
διαλύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν δια-
φοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων
cum hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.)
decernit πρὸς τοῦτον (ἐναν-
τίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει
(ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe
erant decreturi διὰ τοῦ στό-
λου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ
ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυ-
μαχήσωσι.

de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Ηη
11, 2. 2) δηλον καθίστημι, περι-
γράφω A 18, 6.

decretūrus, ἰδ. decerno.

dedērem, ἰδ. dedo.

dedēris, ἰδ. do.

dedi, ἰδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 2) συμπα-
ραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4.
2) ἄγω, φέρω Ηη 11, 1.

deductus, ἰδ. deduco.

deduxi, ἰδ. deduco.

- de-fendo, ndi, nsum, 3. υπερασπίζω.
- defensum (ὑπτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
- de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.
- de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω.
- dehortando impedio ἀποτρέπων, κωλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.
- déinde (déin-de), ἐπίρρ. (ἔπειτα). 2) primum . . . deinde πρῶτον... ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātum, ἰδ. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγώτερον [= καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καί] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
- de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζώην), ἀποθνήσκω.
- odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφρίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.
- de-porto, 1. (καταχομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), de-pressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω A 22, 2. 3) naves καταβυθίζω τὰς ναῦς.
- descisco, scīvi, (συνηθ. descīi) scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, ἰδ. descisco.
- de-scribo, 3. περιγράφω. versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, sēgūi, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [ἀφρίνω ἔς τὰ κρούα τοῦ λουτροῦ].
- desiderūm, īi, οὐ. πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16, 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω. παύομαι.
- de-sisto, destīti, —, 3. παύω. παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūrus).
- desperatīo ōnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ desperēro, 1. ἀελπίζω) ἀηλιτισμένος, ἀπέλπας. desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.
- de-spīcīo (de καὶ τὸ ἀχρηστον spēcīo βλέπω), spēcī, spectum,

3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6, 4.
- de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἔγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀροραβωνίζω.
- destitērim, id. desisto.
- destīti, id. desisto.
- de-tēgo, tēxi, tectum, 3. ἀποστεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).
- detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.
- detūli, id. defero.
- devīci, id. devinco.
- de-vincio, vīxi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγεται».
- de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.
- devinxi, id. devincio.
- dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.
- dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου A 2, 3.
- dictātor, ōris, ἄ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτορ.
- dictus, id. dico.
- dies, diēi, ἄ. καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (= post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς).
- difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός, difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ἰδιότροπος A 5, 1.
- dignitas, ātis, (τὸ ἄξιον). 2) (ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21, 1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱππέως A 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱπλικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἱππέως καὶ κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ) A 6, 2.
- dilectus, ūs, ἄ. στρατολογία.
- dilexi, id. diligo.
- diligens, ntis (μετ. τοῦ diligo), διαχειριστικὸς περιουσίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκοφελῆς, οἰκονόμος.
- diligenter, ἐπίορ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.
- diligenti, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμελημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία) Hn 7, 5. C 3, 4 A 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, ὀλιγάρκεια, A 13, 5. 3) ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21, 5.
- di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἐξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλο-

- τορία αὐθαιρεσία Ην 12, 5.
 di-rīpīo (dis καὶ rāpio), rīpūi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.
 dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ. ἔ. νικητῆς ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).
 dis-iēci, ἰδ. disicio.
 dis-icīo (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, πρόφ. jacio] ὄπτω, βάλω), dis-iēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω) 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
 dispaīatus, μειοχή τοῦ ἀχρήστου ἀποθαιετοῦ ὄψιμ. dispaīor, 1. διασκορπίζω ἑμαυτὸν, διεσπασμένος περιφέρομαι.
 dissensi, ἰδ. dissentio.
 dis-sentiō. 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
 dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. (δίισταμαι, διέστηκα). 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος τούτου.
 dis-socīo, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχονοίαν, διαισῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντι dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν [πολιτικῶς].
 districtus (μτχ. παθ. τοῦ d. districtus, strinxī, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀπληρολημμένος.
 d ti, δοτ. τοῦ dives.
 dīū, ἐπίορ. πολὺν χρόνον, συγκο. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
 diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
 dives, ātis, πλούσιος (δοτ. dīti ἀντὶ divīti A 1, 2).
 divinatio, ὄψιμ, μαντικὴ.
 divīnus θεϊός. divīna res (θεῖον πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοῦ θεοῦ (=sacrificium).
 dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία). ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi Caesāris filius.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manus (ἐν v i n c u l i s) δίδω, (προτείνω) τὰς χεῖρας εἰς τὰ δεσμά, (ὁμολογῶ ὅτι ἠτιτήθην). filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον (=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... (πασχίζω νά...). operam, honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξιόματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κομικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα). ἐξαπατῶ (γελῶ) (προβλ. τὸ ἡμέτε-

ρον: αὐτά ἔναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἢ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον) ἐπιτρέπεται τι νὰ τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. docēo, docūi, doctum, 2. διδάσκω). 2) διαφωτίζω docilītas, ātis, (εὐμάθεια). docilitas ingenii εὐκολος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἄ. διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδεύσεις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) ἀνατροφή, παιδεύσεις A 17, 3 dodrans, ntis, ἄ. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = $\frac{1}{4}$ ἔλαττον) = libra ἢ ās librālis μεῖον $\frac{1}{4}$, ἥτοι $\frac{3}{4}$ τῆς libra. Μία libra=327,45 γραμμ.—2) heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν $\frac{3}{4}$ τῆς περιουσίας) A 5, 2. dolor, ōris, ἄ. ἀλγηδὼν A 21, 3. 21, 4. 2) λύπη A 4, 5. dolus, i, ἄ. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη. domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes αἱ ἴδια (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ). domi, id. domus. domicilium, ii, ōv. (κατοικία) 2) ἔδρα, διαμονή.

domo, id. domus. domus, ūs (καὶ domi Hn 9, 3.), οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πρώτ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. 13, 4. domum εἰς τὸν οἶκον A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1. donicum, σύνδ. (ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ. dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliqua re δωροῦμαί τινα τι πράγματι, δωροῦμαί τινί τι. dubito, 1. ἀμφιβάλλω. quod nemo dubitat (ἀντὶ de qua re nemo dubitat) περὶ οὔ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito quin (μεθ' ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνον ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά..., δὲν διστάζω νά... dubius, ἀμφίβολος. sine dubio ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως. dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω, (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετροημένου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ θεωρῆται. nefas ducō μετ' ἀπαρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὡς) ἱεροσυλίαν νά... dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς: ἐνφ̄, ἐν φ̄ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ παρατατικού ἀντι ἐνεστῶτος Hn 2,4.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴσις, (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ, (ὀδηγός). 2) ἄρχηγός, στρατηγός.

duxī, ἰδ. duco.

Ε

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.): πρὸθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐξ, ἀπὸ Hn 6,4. A 21, 1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐξ A 19, 4. 3) ἀντι γεν. διααρ. Hn 3, 3. 12,1. 13,3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἕνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hn 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante), 6, 2. 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως Hn 1, 2 (e contrario). ex quo=ὅθεν Hn 5,4.

eā, ἐπίρη. (ἐννοεῖται parte ἢ via), ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque=et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem.

edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμ-

μα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀναλαμβάνων τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē-do, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in vulgus ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēci, ἰδ. efficio.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-tūli, elātum, efferre, 3. ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδοεῦω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef-ficīo (ex καὶ facio), fēci, fec-tum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) συναθροίζω (= collīgo) Hn 10, 5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (ιὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μετχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω)=ἐκχυτός. 2) ἄμετρος, (εὐρός, εἰς εὐρείαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

ἐγῶ, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, id.
 idem.
 elātus, id. effero.
 elegans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.
 elegantīa, ae, (κομψότης). 2) ele-
 gantia vitae (κομψότης τοῦ βίου),
 εὐγενῆς διαγωγή (συμπεριφο-
 ρά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν
 τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς
 σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἄ. ἐλέφας.
 e-līcīo (e καὶ lācīo), cūi, cītum,
 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistu-
 las ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπι-
 στολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συ-
 νήθους).
 eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινό-
 της τοῦ λέγειν.
 emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων
 ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγορα-
 στής, (ἀντίθ. vendax).
 enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείο-
 νας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας),
 διότι.
 e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγού-
 μαι, «καταλέγω».
 eō, ἐπίρο. ἐκείσε Hm 3, 1. 3) eo
 — ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν
 (τόσον)—ὥστε Hm 2,3. 3) eo
 ut—εἰς τοιοῦτον σημείον ὥστε
 Hm 4,3.
 ēo, īi (καὶ īvi), ītum, īre, 4. πο-
 ρεύομαι). 2) ἀνέτως ὀδεύω (ἀντίθ.

gero ἔρω Hm 3,4. 3) eo in ius
 de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικα-
 στήριον περὶ ὑποθέσεώς μου,
 καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιω-
 τικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι
 τινὰ εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρο. εἰς τὸν αὐτὸν τό-
 πον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hm 11,2.
 A 2, 3.

eōque=et eō, ἐπίρο. Hm 3, 1.
 ephēmēris, īdis, «ἐφημερίς», ἡμε-
 ρολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέ-
 ραν οἰκιακῶν ἐξόδων.

epistūla, ae, (κάλλιον τοῦ epi-
 stōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἄ. (ἵππεύς). 2) ὁ
 ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre, (ἵππικός). 2)
 ὁ τῆ ἵππάδι (ἵππικῆ) τάξει ἀνή-
 κων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ
 ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.

erga, πρόθ. μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς,
 πρὸς). 2) ἐναντίον, κατά+γεν.
 error, ōris, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.

e-rūdīo (e καὶ rudis, τραχύς), īvi,
 ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαι-
 δεύω. eruditit filium (=eru-
 diendum curavit) ἐδίδαξε τὸν
 υἱὸν (παρέδωκε πρὸς διδασκαλίαν,
 ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων
 τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

- eruditus [ἔξαισίως] μεμορφωμένος.
- e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρή-γνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ, (ξερσπῶ).
- et, σύνδ. καί. et—et καὶ—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρησις) Α 22,2.
- etiā, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρροσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι Α 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Ημ 2,3.
- etiā-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν, (καὶ τώρα ἀκόμη).
- etsi, σύνδ. εἰ καί.
- ex- acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
- ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).
- exarsi, ἰδ. exardesco.
- ex-cēdo, 3. (ἐξέρομαι). ἀποχωρῶ.
- excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
- ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.
- exemplum, i, οὔ. (ἐκ τοῦ eximo ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλελεγμένον), παραδείγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
- ex-cho, 4. ἐξέρομαι. 2) fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).
- exercitus, ūs, ἄ. στρατός.
- ex-haurio, háusi, háustum, 4. ἔξαντλῶ.
- existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.
- exisse, ἰδ. exeo.
- existimo, 1. νομίζω Ημ 12,2. Α 6,1. 2) ἐκτιμῶ magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ Α 16,4. 20,5. 4) θεωρῶ Α 6,1.
- exitus, ūs, ἔξοδος Ημ 12,3.
- ex-precīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλάσσω), ἴνι, ἴtum, 4. (ἐκποδῶν ποιούμαι). 2) expedio me ἐκσφῶζω ἔμαντόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέκω, γλυτώνω].
- ex-pendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα ὅθεν] πληρώνω, ἀποτίνω). 2) expensum fero sumptui (ὥς) ἐξωδευμένον φέρω εἰς τὴν δαπάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς (οἰκιακοῖς) ἐξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ), χρεώνω τὴν μερίδα τῶν (οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.
- expensum, ἰδ. expendo.
- ex-precior, pertus sum, experiri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα, συμπαλαίω.
- ex pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.
 ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ
 γνωστόν, περιγράφω.
 exproscendus, ἰδ. exproscō.
 ex-proscō, porosci, —, 3. (ἐξαπῶ)
 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἔξαιτοῦμαι
 (πρὸς τιμοφάν) τὴν παράδοσίν
 τινος.
 exposūi, ἰδ. exproscō.
 ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμε-
 νος, κυριεύω διὰ πολιτορκίας). 2)
 νί ex-pugno «κατὰ κράτος αἰρῶ»,
 κυριεύω ἔξ ἐφόδου (ἔξ ἐπιδρομῆς).
 exque (ex καὶ que δύο λέξεις).
 exque eā ἀντὶ ex eāque, ἰδ. is.
 ex-splendescō, [exsplendūi], —,
 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
 externus, ἔξωτερικός. externum
 malum (=externum bellum
 ἔξωτερικὸν κακόν), ἔξωτερικός
 πόλεμος.
 extra, πρὸθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.
 extrēmo, ἐπίρρ. τελευταῖον Hm
 2, 3.
 extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ
 ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔ-
 σχατος. Συγγρ extērior.
 extūli, ἰδ. effero.
 exul, ūlis, ā. ὁ φυγάς, ὁ ἔξοριστος.

F

facile, ἐπίρρ. εὐκόλως.
 facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2)
 (ἐπὶ φαρμάκου)· εὐκόλως φέρων

ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν
 A 21, 2.
 facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων),
 πραότης.
 faciō, fāci, factum, 3. ποιῶ. ali-
 quem imperatorem ἀναγορεύω
 [κάνω] τινὰ στρατηγόν. eivem
 παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου,
 πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξερ-
 γάζομαι, συγγράφω βιβλίον.
 finem facio belli τέρας τοῦ πο-
 λέμου θέτω. mentionem μείαν
 ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ
 στρατιωτικῆς πορείας. progres-
 sum προοδεύω. cohortationem
 δίδω διαταγὴν (ὁδηγίας). proe-
 lium navale ναυμαχῶ. detrimen-
 tum existimationis ὑφίσταμαι
 ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολή-
 ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
 οῦμαι. facio alicui potestatem
 μεί κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ
 εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.
 nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ
 ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐ-
 δὲν παραμελῶ [κάνω τὸ πάν.]
 aliquid pulchre θαυμασίως [ώ-
 ραῖα] γνωρίζω τι. versūgram δια-
 πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
 δάνειον (πρὸς ἔξοφλησιν προγε-
 νεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτον τι
 πράττοντες verte bant credi-
 torem (=ἥλλασσον δανειστήν).
 palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2)
 ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus

- κοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.
facto, ἰδ. fio.—quo facto οὐ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὐ ἔνεκα.
factum, ἰ, οὐ. γεγονός, συμβάν, ἔργον.
factūrus, ἰδ. facio.
factus, ἰδ. facio.
facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.
2) ἐνδεχομένη περίπτωσης, τὸ δυνατὸν A 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6, 2.
fāma, ae, (φήμη). 2) διάδοσις, θροῦλος.
fames, is, πείνα.
familiā, ae, (ἐκ τοῦ famulus οἰκέτης, ὑπηρέτης, τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρετῆται A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3. Ἰδ. pater familiās.
familiāris, e, οἰκειός A 16, 2.
1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ περιουσία A 2, 3.
2) οὐσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.
familiaritas, ātis, σχέσις, οἰκειότης.
familiariter, ἐπίρρ. οἰκείως, στενωῶς, συγκρ. familiaritus.
familiās (=familiāe γεν.) A 13, 1. ἰδ. pater familiās.
fastigium, īi, οὐ (κορυφή). 2) ὕψος, περιωπή (ἰδ. sto).
fāvō, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.
febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετικαὶ (πυρετοῦ) προσβολαί, ἐπανειλημμένος πυρετός.
fecēro, ἰδ. facio.
feci, ἰδ. facio.
ferē, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.
fero, tūli, lātum, ferre, [ἀντι fer(ē)re], 3. φέρω Hn 4, 3. calamitates belli ὑπομένω τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διά. . . (ἰδ. καὶ fructus). 2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς ἰδιοτροπίας τινὸς A 5, 1.
ferocia, ae, (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.
ferrum, i, οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὄπλων βία, τὰ ὄπλα.
fictilis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος πήλινον, σκεῦος κεραμεῶν.
fidens, ntis (κυρίως μετ. τοῦ fido) θαρρῶν, θαυραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθήσις ἰδ. καὶ animus.
fides, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.
fiducia, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciaque (ἀντι spe fidentissimā) διὰ σταθεροῦς ἐλπίδος.
filius, īi, ἄ. υἱός.
filiā, ae, θυγάτηρ.
finis, is, ἄ. (ὄριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή.
 3) τέλος, τέρομα Hm 1, 3.
 fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio), γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέροχομαι A 14, 12.
 fistūla, ae, σῦριγγε. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυοροοῦντα) ἀποστήματα.
 flagitium, ii, ου. αἰσχος, ἀνομία, ὄνειδος.
 flagro, 1. φλέγομαι.
 flecto, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶων καὶ φιλημάτων).
 fluctus, ūs, ἄ. κῆμα. 2) fluctūs (πληθ.) cives ὁ πολιτικός σάλας, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 foederatus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ῥωμαίοις).
 foedus, foederis, ου. συνθήκη.
 fore, μέλλ. ἀπρομ. τοῦ sum ἀντι futurum esse.
 foret, ποτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντι esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).
 foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).
 forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
 formosus, ὄραϊος (καλοκαίμωνός).
 fortē, ἐπίρο. (κυριῶς ἀφαιρ. τοῦ

fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἂν τυχόν (ἀντι expectans si forte καρδοκῶν ἂν τυχόν).
 fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρείος. Ὑπερο. fortissimus.
 fortitudo, dñis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
 fortūto, ἐπίρο. ἀπὸ τύχης, τυχαῖως πως (᾽ς τὰ ζουτουσοῦ).
 fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχῆς μοῖρα A 3,3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης δοθεῖσά τι ἐξωτερικὴ ἰσχύς, περιοπῆ, θέσις (ἀντίθετον: dignitas A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9,3. A 4,3.
 forum, i, ου. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσίν του).
 frater, tris, ἄ. ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυριθμός). 2) συχνός.
 frequentia, ae (πυκνότης). 2) frequentia (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συροοῆς τοῦ πλήθους, ἐν συροοῇ τοῦ λαοῦ.
 fructus, ūs, ἄ. (καρπός). 2) fructus rei familiaris αὔξησις τῆς (ἀτομικῆς) περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὖ. σίτος.
 frūtor, fructus sum, frūti, 3.
 ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) alīquo
 εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συνανα-
 στροφήν τινος, ἀπολαύω τινός,
 συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα
 (γὰρ τὰ τὰ ποῦμε).
 frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπά-
 τη), μάτην. frustra facio aliquid
 μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ
 σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustrā), —, 1. ἀ-
 ποθ. (ματαιῶ). 2) με ἀπατῶ
 (σκώπτω, ἐμπαίζω) ἑμαυτὸν (ἐν
 ταῖς προσδοκίαις).
 fuŕgam, id. sum.
 fuŕrim, id. sum.
 fūga, ae, φυγή.
 fugāram=fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fūgitum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem
 ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πο-
 λιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, id. sum.
 fundamentum, i, οὖ. θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ. κηδεία, ἐκφο-
 ρά, ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, eri, ā. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
 τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.

generātus, (πεφυκός). 2) ab ali-
 quo καταγόμενος ἀπό τινος.
 generōsus, εὐγενής τὴν καταγω-
 γήν. 2) γενναϊόφρων, μεγαλόφρ-
 ος, ἱπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ. (γένος). 2)
 εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—
 φορῶ). 2) με παρέχω ἑμαυτὸν,
 συμπεριφέρομαι. me splendide
 ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω
 τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου),
 διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον,
 πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν
 ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores δια-
 χειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς,
 τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλ-
 λομαι ἀρχήν. res geruntur male
 τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχου-
 σι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ
 πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμι-
 καί), τὰ πολεμικὰ ἔργα.
 gestum, id. gero
 glorīor, 1. ἀποθ. κυχῶμαι, μέγα
 φρονῶ.
 graece, ἐπίρρ. ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae
 ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς
 (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.
 gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
 της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4.
 6, 2. 21, 1. 3) καλή ἢ φιλική συ-
 νεννόησις, συμπιλίωσις A 17, 1.
 Ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὄξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

Η

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ, (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον, χειρᾶς καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπόν. iudicium nullum δὲν καλοῦμαι (ὡς κατηγορούμενος) εἰς τὸ δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαφιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,3. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognītum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. percipitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω] A 17,3. cognītum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν A 18,1. 8) satis habeo + ἀπρομφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae (δοτ.) + ἀπρομφ. = φροντίζω (νά . . .), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ γὰρ]. 11) δει-

κνύω, φανερώω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἔ. versūgae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς ὄροις (ἐπὶ μικρῷ τόκῳ) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ. hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae, (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία.—Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπηγγύετο εἰς ἔνδειξιν δόρου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὔλογον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditum, ūi, οὐ. κληρονομία. hereditum a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέν, πατρῶον κτήμα.

heres, edis, ā. κληρονόμος.

hic, haec, hoc (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historiā, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία. contexta συνεχῆς ἱστορία. ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.) τὰ ἱστορικὰ ἔργα, C 3,3.

hodiē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, hominis, ἄ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῶον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι, (κόσμος) A 13,6.

honos, ὄρις, ἄ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωματῶν) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξίωμα C 1,1. A 6,2. 18,2. 18,5.

hortatī (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatūs), μετὰ γεν.: τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περιβόλος (πάροχο).

hospitium, ii, οὐ. φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ἄ. (πολέμιος). 1) ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, προδότης.

hūc, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.

humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐμουσία, εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου, (διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ὑ-

ψηλή, λεπτὴ μόρφωσις A 3,3.

ἔρασμιότης, συμπάθεια 16,1.

humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācīo (πρόφερε jacīo), iēcī, iactum, 3. ρίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio), 1 (ριπτάζω). 2) ρίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iām, (πρόφ. jam) ἐπίρρ. ἤδη.

ianua, ae (πρόφ. janua), θύρα.

ibi, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.

īdem, eādē, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēo, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo . . . quod τούτου ἕνεκα... (διότι.

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.

igītur, ἐπίρρ. λοιπόν.

ignōto, 1. ἀγνωστῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανῆς (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον)

A 18,2.

illūsus, id. illudo.

imāgo, g'nis, (εἰκῶν). 2) αἱ κήρι-
να εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ. μιμητής.

immīsi, ἰδ. immitto.

im-mitto, 3. («ἐὼ τρέχειν», «σεύω»).

2) «ἀνήμε», ἀφίνω ἐλεύθερον
νὰ δράμη, ἔξαπολύω, ἔξαπο-
στέλλω.

im-mōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-
la = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι,
ὡς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσί-
αις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), ἴνι, ἴtum,
4. ἐμ-ποδ-ίζω.

imperātor, ōris, ἄ. ἀρχηγός, στρα-
τηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐ-
τοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
κητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
A 19,1.

imperīum, ἴι, οὖ. (διαταγή). 2)
ἀρχηγία, στρατηγία Hn 3, 3.
Hn 7,3. 3) summa imperīi τὸ
ὄλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή,
ἀρχιστρατηγία. 4) ἔξουσία Hn
5,3. orbis (γεν.) terrarum ἔξου-
σία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατο-
ρία. 5) χώρα, βασιλείον Hn 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσ-
σω... alicui ut προστάσσω τινί
ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, ἴνι, ἴtum, 4. (ποιῶ
τινα κοινωνόν τινος). 2) doctri-
nis quibus puer lis aetas im-
pertiri... debet... erudivit διὰ
τῶν γνώσεων, πρὸς ὧς ἡ παιδική

ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται
ὑφείλει... ἔξεπαίδευσε, τ. ἔ. δι'
ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶ-
ναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκα-
λίας τῶν παιδίων.

impetrārim = impetrāvērīm, ἰδ.
impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχά-
νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
impresentiārum, (δημιώδης ἔκ-
φρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in
praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρο. ἀφρόνως.

īmus (καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ
συγκρ. inferīor), κατώτατος.

in, πρόθ. I. μετ' αἰτιατ. εἰς Hn
5,3. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3.
3) κατά. in singulos menses
καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. 4)
(ἀντὶ τοῦ erga) πρὸς A 17, 2.
II. μετ' ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn
5,1. 5,2. 5,3. 11,4. C 1,1. 1,2.
3,5. A 18,3. 20,3 καὶ ἀλλαχοῦ.
2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ+αἰτ. Hn 4,3.
C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21,5.
3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων:
α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων,
ὑφ' ὧς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι:
horum in concursu τούτων ἐν
τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
tione ἐν πάσῃ διοικήσει. β') πρὸς
δῆλωσιν προσώπων οἷς ἀνήκει τι.
erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ
παιδί. in adolescentulo... erat
ἐν τῷ μειρακίῳ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)

- ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, πρὸς δήλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ἧ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἀνθροπος μὲ περιουσίαν [id. sestertius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) ἐν ταύταις (ἀντὶ: ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων Hn 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι (τ.ἔ. ἐν ἧ εἰρήνῃ).
- in-cendo (in καὶ candeo), ndi, nsum, 3. ἀνάπτω, Hn 5,2. 2) ἐξάπτω, Hn 2,1.
- in-cīdo (in καὶ cado), cīdi, —, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.
- in-cipīo (in καὶ cāpio), cēpi, certum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.
- in-cīto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμιλλαν).
- incognītus, ἄγνωστος.
- incōdia, ae, ἄ. κάτοικος.
- incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ d. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κορεῖτον, πίστεως μεῖζον).
- incurīa, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.
- inde, ἐπίρο. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.
- indicīum, īi, οὐ. (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.
- indīco, 1. δηλῶ, καταδεικνύω, (προδίδω).
- in-dīgēo (indu [=in] καὶ ēgēo), īi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienārum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) δὲν κάμνω χρῆσιν φαρμάκων, δὲν ἔχω χρεῖαν φαρμάκων.
- in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω, ὑπάγω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.
- inductus, id. induco.
- indulgentīa, ae, ἐπιείκεια, ἐνδοτικότητα, συμβιβαστικότης.
- indulgēo, dulse, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπεροβλικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (ἀνανεῶνων τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους).
- industrīa, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἡ μετ' ἐπιμελείας ἐπιδεξιότης A 13,4.
- in-ēo, īi, (σπανιῶτ. īvi), ītum, īre, 4. (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.
- in-ermis, e (in καὶ arma), ἄοπλος.
- inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ὀσπή, ὀσθυμία, δακνηρία.

in-fēro, intŭlī, illātum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infestus ἐν πνεύματι δυσμενεῖ. ἐχθροκῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infirmi, ōrum, (ιδ. imus), οὖσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

in-firmitus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρομετρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias, αἰτ. πληθ.). ἀγνοῦμαι.

ingenium, īi, οὖ. (φρή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφροσύνη, πνεῦμα.

iniciō, [πρόφ. in-jīciō] (in και iācio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω, προσξενῶ.

inī, ιδ. in eo.

inimicitia, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικά διαθέσεις.

inimicus (in και amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, ἁ. ὁ (ἐχθιστος) θανάσιμος ἐχθρός.

iniquus (in και aequus ἄνιστος). 2) ἄδικος.

inīitum, īi, οὖ. ἀρχή. inīitio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nitor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ιδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopīa publica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομ-

καὶ τοῦ κράτους δυσχέρεια, ἔλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.

inprimis (in και prīmus), ἐπίρρο. πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, ārum, ἐνέδρα Hn 4, 3, 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.

insidiosus, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐν-εδρεύω.

in-stitūo (in και statūo), tūi, tū-tum, 3. (ίδρύω). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ ἀρχίζω Hn 2, 4, 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω συνηθίζω A 14, 2. 4) προτίθεμαι [σχεδιάζω] Hn 8, 3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo, (inter-lego), exi, ec-tum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθησεων ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρο. ἀκρατῶς, ἀμέτρος.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

intercedit obrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει ἔς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμός (ζηλότυπος). querimonia μεμφιμοιρία, (ἀφορμὴ μεμφιμοιρίας). 3) παρέροχομαι [περὶ] A 20, 2.

intercessisse, ἰδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.

inter-ζο, 4. διαφθείρομαι, ἀπόλ-
λυμαι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύο-
μαι Hn 13, 1.

interfēcī, ἰδ. interficio.

inter-ficō (inter καὶ fācio), fēcī,
fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀπο-
κτείνω. interficōr ἀποθνήσκω,
φονεύομαι.

interficiendus (=interficiendus,
ἰδ. interficio), φονευέος. ad
hunc interficiendum πρὸς τὸ
φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον
τούτου.

interiērim, ἰδ. intereo.

intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ
[χρόνῳ].

interior, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ.
(γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότε-
ρος, ἰδ. consilium.

interīrem, ἰδ. intereo.

interītus, ūs, ἄ. ἀπώλεια, θά-
νατος.

inter-ρῆνο, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέ-
σῳ). 2) με παρεμβάινω, δανεί-
ζω χρήματα (ἐπὶ τόκῳ).

interpretor, 1. ἐρμηνεύω.

inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί). 2)
παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μά-
τῳ.

intestīnum, i, οὐ. ἔντερον. imum
intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀλευθυ-
σμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία
μοῖρα τοῦ παχέος ἔντέρου.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός.

Πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντός), ἐ-
σωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον:
externus ἔξωτερικός).

intīme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.

intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2)

ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11, 4.

in vñnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακα-
λύπτω, ἐξευρίσκω.

inventūrus, ἰδ. invenio.

in-veterasco (ἐναρκακτὸν τοῦ in-

vetēro), rāvi, —, 3. ἐγγηράσκω

2) (ἐπὶ χρόνους) ριζοῦμαι, παλαι-
οῦμαι, ἀξάνω A 2,5.

invictus (in καὶ vinco), ἀήτη-
τος, ἀνίκητος.

iavidīa, ae, φθόνος.

invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor),
ἀστειεύομαι.

Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς
οὗτος. 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρη-
ματικῆς ἀκριβῶς Hn 10,5.

irascor, irātus, sum irascī, 3.
ἀποθ. ὀργίζομαι.

irātus, παρωροτισμένος. ἰδ. irascor.

ire, ἐνεστ. ἀπρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.

ir-ridēo (in καὶ ridēo), rīsi, rī-
sum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώ-
πτω.

is, ea, id, (γεν. eius δοτ. ei),
οὗτος.

itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita
multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον

πολλὰς ἡμέρας ὕστερον.
itaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15, 1. 2)
σύνδ. ὄθεν.

itemque = et item (ἐπίρρο). ὁ-
σαύτως, ὡς καί.

iter (ἀντι it[er]er), γεν. itinēris.
οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

iterum, ἐπίρρο. τὸ δεύτερον Hn 5, 3.
C 2, 2. 2) Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iūbēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iucundus (πρόφ. jucundus), τερ-
ψίθυμος A 14, 1. 2) περιημέ-
νος, προσφιλέστατος A 16, 1.

iudicium, ἴι, οὐ. (πρόφ. iudici-
um), κρίσις, δίκη. 2) δικαστή-
ριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio
(ἀφαιρ.) ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκεμ-
μένως A 15, 3.

iudico (πρόφ. iudico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. exulem iudico ali-
quem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον), κα-
ταδικάζω εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω.
hostem iudicatum (καίπερ) κε-
κηρυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον).
3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn 13, 4.
A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω,
συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppiter (πρόφερε Juppiter) γεν.
Iovis (πρόφερε Jovis), δοτικὴ
Iovi (πρόφερε Jovi), αἰτια-
τικὴ Iovem (πρόφ. Jovem), ἀ-
φαιρ. Iove (πρόφ. Jove), ἄ.
Ζεὺς, Iuppiter optimus maxi-

mus Zeὺς ἄριστος μέγιστος.

iūro (πρόφ. iuro), 1. ὀμνῶ, ὀρ-
κίζομαι.

iūs, (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον.
2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris
consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.

ius-iurandum, (γεν. iuris iurandi,
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὐ. ὄρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἰδ. iubeo.

iuventus, i, ἄ. (πρόφ. juvenus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἰδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. iuvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta, πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ +
αἰτ., ἐπι + δοτ., πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), καλάνδαι, τ. ἔ. ἡ πρώτη
ἡμέρα ἐκάστου μηνός. pridie
kal. (= kalendas) Aprilis τῆ
προτεραία τῶν καλανδῶν τοῦ
Ἀπριλίου (ἦτοι τῆ 31 η Μαρτίου).

L

labor, ὄρις, ἄ. μόχθος, ταλαιπωρία.

laccio, lavi, latum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

- lapis, ídis, ἄ. (πρὸ βλ. λέπας=ἀπόκορημος βράχος). 2) «ὄρος», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliaríus (ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βήματα)· ídè καὶ passus.
- largitío, ὄnis, (φιλοδοξία). 2) δεκασμός, δωροδοκία.
- laus, láudis, ἔπαινος, ἔπαινετική ἀναγνώρισις.
- láutus, (κρη. ιτχ. τοῦ lavo λούω, ὄθεν λελουμένος, λουμένος). 2) μεγαλοπρεπής. sum inprīmis láutus (=splendídus) εἶμαι κατ' ἐξοχὴν μεγαλοπρεπής, ζῶ μεγαλοπρεπέστατα, «ζῶ ἐν πᾶσι λαγόσι».
- lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus, λέκτρον), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticūla, ae, ὑποκοριστικὸν τοῦ lectīca, νεκρικὸς κράββατος, φέρετρον.
- lectío, ὄnis, ἀνάγνωσις, μάθημα.
- lector, ὄris, ἀναγνώστης.
- legātus, ī, ἄ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ρωμαίων ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
- lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lēvis, e, (κοῦφος). 2) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς A 22, 3. 3) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς A 13, 6. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.
- lénō, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρο. ἀσμένως.
- līber, bri, ἄ. βιβλίον.
- līberālis, e, (τοῦ ἔλευθέρου). 2) ἔλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
- līberalītas, ātis, ἔλευθεριότης.
- līberalīter, ἐπίρο. φιλοξένως.
- lībrarīus, īi, ἄ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.
- littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἢ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἢ ἑλλην. γραμματεία. 4) ἔλευθέριοι τέχναι (σπουδαί) C 3,1. A 1,2. 5) ἢ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2. litterātus, δεδιδαγμένος. 2) φιλολογικῶς κατηρητισμένος, ἐντριβής ἐν τινι γλώσσῃ.
- lītus, ὄris, οὐ. ἀκτή, παραλία.
- locuplētō, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, ī, ἄ. (πληθ. συχνάκις loca, ὄrum, οὐ.), τόπος, ἔδαφος, θέσις Hm 2,4. Hn 3,4. 5,2. 3) τόπος διαμονῆς Hn 12,3. 4) εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον, λαβή, εὐκαιρία Hm 1,2.

longe, ἐπίρο. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, ἰ, ἄ. τὸ ἰσχίον.

luxuriā, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρο. μᾶλλον.

magister, tri, ἄ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistrātus, ūs, ἄ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Κασχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑπόουγμα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ūnis, (μέγεθος). 2) πληθὺς, ποσότης A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2. 2) πολυάριθμος Hn 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χορήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20,5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maioris) μείζων. maioribus, um, ἄ. οἱ πρόγονοι. ὑπερθ. maximus μέγιστος.

māle, ἐπίρο. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

malle, ποτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥήμ. malo

malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, ἰ, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδευμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγγειρίζω). 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

mānēo, nisi, nsum, 2. μένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs, χεῖρ. 2) δύναμις, στρατὸς Hn 4, 3.

mare, is, οὐ. θάλασσα. et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum Gaditānum) ὁ πορθμὸς τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτᾶρ) Hm 4, 1.

maritimus, παραθαλάσσιος.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ. γάμος, συνουκίσιον.

matūrē, ἐπίρο. προώρως.

maxīm', ἐπίρρ. (ὑπερθετικ. τοῦ magis). τὰ μέγιστα, (κατ' εὐχὴν). maxīmus, ἰδ. magnus.
 medicīna, ae, φάρμακον, ἰατρικόν.
 medīcus, i, ἄ. ἰατρός.
 medimnus, i, ἄ. μέδιμνος (μέτρον σιτηρῶν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος = περίπου $\frac{1}{2}$ ἑκατολ. (=52, 53).
 mediocris, e, μέτριος, (ἔτσι κα' ἔτσι) A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
 medītor, 1. (προβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. σκέπτομαι, ἐμφοροῦμαι τῆς ἰδέας, [σχεδιάζω].
 mēmor, ōris, μνήμων.
 mēmorīa, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διάδοσις, θροῦλος Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.
 mendacium, īi, οὐ. ψεύδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ. μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον.
 mentīo, ōnis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
 mercennarius, μισθοφορικὸς.
 merco, ūi, ītum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου(στρατιωτικοῦ)μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 merito, ἐπίρρ. δικαίως.

-met μόρ. ἐγγλιτ. γε. Ἴδ. egōmet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετροῶ, κρίνω.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον, ἀποθνήσκω.
 miles, lītis, ἄ. στρατιώτης.
 mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.
 milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 mīnor, ἄ. καὶ θ., mīnus, οὐ. (γεν. mīnoris. Συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἡσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν γεγινώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἴκοσιπενταετής.
 mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἤττον. mīnus robustus = non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυρός.
 mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 mīsi, ἰδ. mitto.
 missus, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω. 2) epistulam, litteras στέλλω γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatīo, ōnis, μετριασμός, (ἐν τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριότης.
 modīcus, μέτριος ὀλιγαρκής, προσή-

κων, ἀνάλογος, ὅσον πρέπει, ἐπαρκής.

modiūs, ἦ, ἄ. μόδιος, (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρα=1/6 ἀπτικοῦ μεδίμνου. Γεν. πληθ. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).

moddō, ἐπίρρ. μόνον. modo—modo nūn μὲν—nūn δέ. non modo sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.

modūs, ἰ, ἄ. τρόπος 2) μέτρον, (ποσότης) A 2, 6.

mons, montis, ἄ. ὄρος.

monumentum, ἰ, οὐ. (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).

morbus, ἰ, ἄ. νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.

mōrtiōr, mortūus sum, mōrti, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.

mōror, 1. ἀποθ. διατρέβω. cum diūtius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) χρόνον διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ. (ἔθος). 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος Hm 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3) ἰδέαι A 14, 2. 4) τὰ πάτρια ἐπιτηδεύματα, ἦθη A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris(=multiplicando [ἀφαιρ. usūras ἢ multiplicatione usura-

rum])πολλαπλασιάζων (ἐπισωρεύων) τόκους, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς τὸ κεφάλαιον).

multitūdo, ἦnis, πληθὺς, (μέγα) πληθος, σιμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multo, ἐπίρρ. πολλῶ, πολὺ.

multus, πολὺς, μέγας. 2) πολυάριθμος, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multum, ἰ, οὐ. τὸ πολὺ Hn 2, 3.

munditiā, ae, (καθαρείτης). 2) ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομψότης.

municipiūm, ἦ, οὐ. ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ρώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλία κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ρωμαίου πολίτου.

munīo, ἦνι, ἦtum, 4. (ὄχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ), ὁδοποιῶ.

munus, ἔris, οὐ. (λειτουργία, καθήκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ἰ, ἄ. (τοιχός). 2) muri, τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, τεῖχισμα.

mutatīo, ὄnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή).

mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ιδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγγάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιπίπτω εἰς νόσον [πρβλ. τὸ ἡμέτερον τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστεια].

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex alīquo γεννῶμαι ἔκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natō, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χαρακτήρ, φυσικὴ κλίσις, φύσις A 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ii, οὐ. ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nautica, τὸ ὀρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖται ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι,

necessitudo, dīnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακῶς) C 1, 3. Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὅφ' οὗς ὁ κλῆρος (=sorts, τ. ἔ. ἢ τοῦ θεοῦ κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπαγμένους δι' ἀρρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) σύνδεσμος, δεσμὸς συγγενικὸς A 10, 4.

nēfās (nē καὶ fās), [μόνον κατ' ὀνομα καὶ αἰτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία. Ἰδ. ducō ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12,3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1,5.

nēgōtium, ii, (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19,3.

peritis, is, ἐγγόνη.

neque, ἰδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ πολύ.

néuter (ně-úter), néutra, néutrūm, οὐδέτερος. in néutrām partem εἰς οὐδέτεράν μερίδα (δηλ. οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς φυλαργυρίαν).

nihil (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil ἐπίρρ. κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihīlo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihīlum, i, οὐ. οὐδέν). nihīlo setīus οὐδέν ἤτιον.

nī-sī, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μὴ (=si non). nego nisi (=dico non... nisi λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μὴ), λέγω ὅτι τότε μόνον... ἐάν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nosco]). 2) πληθ. nobīles, οὐσ. ἄ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Ρώμῃ ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦσαν ἀνωτέρας ἀρχᾶς C 2, 3. 3) ὀνομαστός, nobilis feror ὀνομαστός φέρομαι, διακρίνομαι A 3, 1.

nocendus, ἰδ. nocere.

nocēo, cūi, —, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctī, ἐπίρρ. νύκτωρ. (ἐν καιρῶ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ně vōlo), nolūi, nolē (ἀνώμ.), δέν θέλω.

nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ

δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine, ἰδ. suus. 2) nomen Romānum (=Romāni ἢ populus Romānus) τὸ Ρωμαϊκὸν ὄνομα, οἱ Ρωμαῖοι.

nomīno, i, ὀνομάζω.

nōn, οὐ. οὐκ, ὄχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὃ τι, τί. nonnihil tempōris, τὶ χρόνου, χρόνον τινά.

nonnulli, ὄστρον, οὐσ. ἄ. τινές.

nōnus, ἔνατος.

notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, i, σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4. A 18, 2. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω A 18, 3.

novem, ἔνεα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλον), λαμβάνω σύζυγον (ἀνδρα), (ύπανδρεύομαι).

nullus, γεν. nullīus, δοτ. nullī, κλπ.) οὐδεὶς C 2, 4. A 6, 3. 14, 3. 18, 2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν . . .

numērus, i, ἄ. ἀριθμὸς A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.

nuntio, i, (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, ārum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubere), γάμος.

(nuptus), nupta, ἰδ. nubere.

○

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.
 ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obduc-tā nocte (ἐνν. caelo) ἔξαπλω-θεισης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρα-νοῦ), νυκτός ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.
 obductus, ἰδ. obduco.
 obiēcī, ἰδ. obicio.
 ob īcīo (πρόφ. objicio, ob καὶ jacio), iēcī, iectum, 3 (προβάλ-λω). 2) με ἀντεπεξέρομαι, ἀν-τιτάσσομαι. 3) obiciōr ἀντιτάσ-σομαι. quo repentino visu obiec-to οὗ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσ-δοκῆτου θεάματος ἀνταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνι-δίου τούτου φαινομένου.
 obītus, īs, ā. (ob-eo), θάνατος.
 ob-sēcro (ob καὶ sēcro), 1. ἔξορ-κίζω, ἱκετεύω, ἰδ. oro.
 ob sēcuro, 3. ἀποθετ. (ἐπιμαί). 2) studiis (δοτικῇ) = εἶμαι (ψυχῇ καὶ σώματι) ἀφιερωμέ-νος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantīa, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορὰ, ἐ-πιφυλακτικότης.
 obses, obsēdis, ā. ὄμηρος.
 ob sēdeo (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.
 obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύ-

νη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης. διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς
 obstestatīo, ōnis, ἔξορκισμός, πα-ράκλησις. obstestationes patris αἱ τοῦ πατρὸς (θεομαί) παρακλή-σεις.
 obtīgī, ἰδ. obtingo.
 ob-tīnēo (ob καὶ tīnēo) tinūi, tentum, 2. καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ, [κρατῶ] A 1,1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tīgī, —, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρω δίδομαι.
 obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἄ-μιλλα, (ζηλότυπος) ἀνταγωνισμός, ζηλοτυπία, φθόνος.
 obnīam, epīro. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obnīam venio ἀντεπεξέρομαι, ἀντιτάσσομαι, ἰδ. καὶ venio.
 occasīo, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamil-cāre occīso τοῦ Ἄμιλλα φονευ-θέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἄ-μίλλα.
 occupatīo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχό-λησις.
 oc-cūpo (ob καὶ capīo), 1. κατέ-χω. sum occupatus in appa-rando (ἐνν. bellum ἢ corias) εἶμαι ἀπασχολημένος περὶ τὸ πα-ρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν

πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἄ. ὀφθαλμός.

odīum, īi, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, βλάπτω (πειράζω).

offensio, onis, δυσαρέστησις, λύπη.

officiūm, īi, οὐ. ὑπηρεσία A 2,6. 2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης (ντελικατέσα) A 6,5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2. 14,3.

opēra, ae, (ἐργασία, προσπάθεια).

2) cūius opēra (ἀφαιρ.) οὗ τῇ ἐνεργείᾳ, (οὗ πταίσματι) Hn 7,3. 3) δοᾶσις, ὑπηρεσία C 1,1.

opērio, riūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, i, οὐ. πόλις.

op-ribo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).

opplētus, id oppleo.

op-primō (ob καὶ primō), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-rugno (ἐντονότερον τοῦ obsī-dēo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ore). Πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχὺς Hn 10,2. 2) βοήθεια Hn 1,3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2,4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, (ἐξαίρετος, ἐξαισιος).

oratiō, onis, λόγος, ὀμιλία (σύντομος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς C 3,3.

orātor, ōris, ἄ. ῥήτωρ.

orbis, is, ἄ. (κύκλος). 2) orbis terrārum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ σειράν (ἀντι ordīne enumerō ἐν [χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῶ). ordo, ordīnis, ἄ. τάξις A 18, 3.

2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.

origō, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origīnes «Ἀρχαί» C 3, 3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1, 1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orior a+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἄνευ τῆς a προθέσ.) κατάγομαι ἀπό...—notans quis a quōque (=et a quō) ortus (ἐνν. esset) quos honores

(cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καί] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς (τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) σεσαγμένος (χαμουρωμένος) μὲ πύργον. orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcro θερωῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω) ἰδ. obsēcro.

ortus, ἰδ. orior.

ōs, ōris, οὐ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), ὁμιλία, τόνος φωνῆς.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndī, ntum, 3. δεικνύω Hn 11, 2. 2) ἀναγγέλλω Hn 12,5.

ostentatīo, ōnis, μεγαλαυχία, καύχησης, ἐπίδειξις (ματαιία).

otīum, ūi, οὐ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία), εἰρήνη.

P

pacī, dot. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμητικῶς εἶμαι κατώτερος). par principibus (dot.) ὁμοιος τοῖς μεγάλοις, (τ.ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους). — par... ac ὁμοιος... ἦ, ὁμοιος... καί, ὁμοίος τι... in pari periculo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1.

pārēo, rūi, —, 2. (φαίνομαι). 2) ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πόλεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον.

pars, partis, μέρος, τιμήμα A 2,3. 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A 2,2. partes Sullānae (Cinnānae) τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ Κίννα). partes optīmae τὸ ἀριστοκρατικὸν (τ.ἔ. τὸ συντηρητικὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optīmātes (γεν. — ūum).

parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.

passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. patior.

passus, ūs, ἄ. βῆμα. (ρωμ. βῆμα = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐπομένως milia [οὐδ. πληθ. τοῦ mille] passūum decem χιλιάδες βημάτων δέκα = 10 ρωμ. μίλια, δηλ. 14800 μ., ἦτοι 15 περίπου

- χιλιόμετρα.
 patē-fācĭo, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω. loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν περιοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοίγω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēo, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. honores patent τὰ ἀξιώματα ἀναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἢ πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευθέρα.
 pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγκλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους). patres conscripti, ἰδ. conscriptus.
 pater familiās (familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ. ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pătĭor, passus sum, pătĭ, 3. ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐπιτρέπω, παραδέχομαι Hn 13,3.
 patrĭa, ae, πατρίς.
 pāucus (πρὸβλ παῦ-ρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι (τὸν ἀριθμὸν).
 pāulum, ἐπίρρ. μικρόν, ὀλίγον.
 pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18,2.
 pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία. pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.
 pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.
 pedisēquus, i, ἄ. ἀκόλουθος, (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον).
 pello, perŭli, pulsum, 3. (ὠπθῶ). 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.
 pendo, perendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
 perŭli, ἰδ. pello.
 per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. : διὰ (γεν.) : α) τοπικῶς Hn 4,2. β) πρὸς δῆλωσιν τῆς αἰτίας : per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτροπούσης) τῆς συγκλήτου.
 peraeque, ἐπίρρρ. πάνυ ἐξ ἴσου, (πάνυ ὁμοίως), κατὰ συνήθη ὁμοιότητα, κατὰ κανόνα.
 per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων). propositum ἐκτελῶ τὸ προκείμενον (τὸ σχέδιον). consullatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης, (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).
 per-cĭrĭo (per-cārio), cĕri, certum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

- per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.
- peregrinatō, 3nis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένη χώρα.
- per-ξο, 3i, 3tum, 3re, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
- per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω.
- perfunctus, id. perfungor.
- per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, (ὑπομένω, περ-νάω) μόχθους (πολεμικούς).
- pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.
- peritūrus, id. pereo.
- perītus, ἔμπειρος.
- per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἔξαριτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).
- perpetūo, ἐπίρρ. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύστως.
- perpetūus, διηνεκής, ὄλος. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές (ἀνεξάλειπτον, ἄσβεστον) Hn 4,3.
- per-scribo, 3. περιγράφω (λεπτομερῶς).
- persecūtus, id. persequor.
- per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ διηνεκῶς Hn 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (διὰ γραφῆς, ἐγγράφως), περιγράφω C 3,4. 3,5.
- per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω. persuasēram, id. persuadeo. (pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπρὸς. (κόρος ὑπάρχει). 2) me negotii suscepti κόρος (βαρμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ ἔργου, ἐκορέσθην . . ., ἐγκαταλείπω ἕξ ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.
- per-terreo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.
- perterrītus, id. perterreo.
- pertinacia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.
- per-tinēo (per-tēneo), tinūi, (tentum), 2. (διατεινῶ). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.
- per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
- per-venīo, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω, (ἀπελπίζομαι).
- per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2. perverto mores διαστρέφω, διαφθείρω τὰ ἥθη.
- petiērim=petiverim, id. peto.
- pēto, 3ni καὶ 3i, 3tum, 3. (δρῶν, πρβλ. πέτομαι, πί-π[ε]τ-ω). 2) peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι. pīctas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα

ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-
τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι
πρὸς τοὺς θεοὺς, τὴν πατρίδα,
γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγε-
νεῖς). 2) ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5,1. ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17,1.

plebes, ἔϊ, (ἐκ τοῦ plēre προβλ.
πλη-θος), ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον).

plerique, pleraeque, plerāque,
οἱ πολλοί.

plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, ἰ, οὐ. μόλυβδος.

plurimus, (ὑπερθ. τοῦ plus) πλεῖστος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ mul-
tus) πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.)
armati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμέ-
νων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.): plus salis πλέον κομψό-
τητος, περισσοτέρα κομψότης.
3) ὡς ἐπίρρ. πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenicus καὶ Poenus (ἀρχαῖκ. τύπ.
ἀντὶ Punicus=Karthaginiensis.
Προβλ. poena (ποινή) — punio,
moenia—mūnio).

poëta, ae, ἄ. ποιητής.

poëtice, ēs, (αἰτ. εν), (ἑλληνικὴ
καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.

poëticus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς)..

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχοῦμαι.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρε-
πῆς κηδεία.

pono, posūi, posītum, 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινὰ)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono (statuam) ἰδρῶω, ἀνεγείρω,
ἀνδριάντας.

populus, ἰ, ἄ. λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτῆ-
μα ἀκίνητον).

possem, προτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
sum.

possum, potūi, posse, δύναμαι.
ut omnes honores quos pos-
sent (ἐνν. habēre) haberent
ὥστε πάσας τὰς τιμὰς ἃς ἠδύναν-
το (νὰ ἐπιδαψιλεύσωσιν) ἐπεδα-
ψίλευσαν.

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ.
2) ἐπίρρ. ἔπειτα' multo post πολὺ
ὔστερον.

postēa, ἐπίρρ. ὔστερον, μετὰ
ταῦτα.

postēaquam, σύνδ. ἀφοῦ=post-
quam.

postērus, ὔστερος, ὑστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ προκμ. ὀ-
ριστ.=ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερ-
συντ. ὀριστ.=ὔστερον ἢ, ἀφοῦ.

postulo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
ἀπρομφ.) Hn 12,3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimus, μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentiā, ae, ἰσχύς (προσωπικὴ ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὴν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, ποτ. ὄριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχύς A 6, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ C 2, 3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. dico...potius quam προτιμῶ νά... παρὰ νά... 2) ὑπερθ. potissimum κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, προκμ. ἀπρομφ. ρ. possum.

praebēo, (prae καὶ hābeo), būi, būtum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἑμμαντὸν ὁμοίας περισκεψέως).

praecēptum, i, οὐ. διδασκαλία, δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecēpto (ἀφαιρ.) μετὰ

γεν.: κατὰ διαταγὴν (τινος).

prae - cīrio (prae καὶ cārio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά. praescipue, ἐπίρρ. ὅλως ἰδιαιτέρως, ἐξαιρέτως.

prae - dīco, 3. προλέγω A 16,4.

prae - dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.

praedīum, īi, οὐ. κτήμα, γεωκτησία.

praeesse, ἰδ. praesum.

praefectūra, ae, ἐξουσία, (συνήθως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ρωμ. ἱππεῖς), διοικήσις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ā. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνη). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, ἰδ. praesum.

praemīum, īi, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.

praes, praedis, ā. (ἢ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.

prae - scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.

praesens, ntis, παρών, ἰδ. praesum.

praesidīum, īi, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. = castra náutica.

praestitisse, ἰδ. praesto.

prae - sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-

- βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω
 Hn.1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ,
 πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
 prae-sum, fūi, esse (προΐσταμαι).
 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ.
 praeesse coepit (=prae-fuit) ἤρξε. 3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας, διευθύνω (διοικῶ) ἀρχὴν (ἀξίωμα).
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.
 praeter-ῶ, ἐπίρρ. ἐκτός τούτων, πρὸς τούτους, πλὴν τούτου.
 praeter-ῶ, ἴι, ἵtum, ἴτε, 4. παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, ἴδ. praetereo.
 praeterquam, ἐπίρρ. ἐκτός, πλήν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ὄρις, ἄ. (πραιτώρ) στρατηγός.
 praetūra, ae, στρατηγία.
 praeces, γεν. precum, (κατὰ πληθ.) δέησις, παράκλησις.
 premo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudine κατατούχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, [παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστεια].
 pretium, ἴι, οὖ. (τιμὴ). 2) ἀργύριον, χρήματα.
 (prex), ἴδ. preces.
 pridie, ἐπίρρ. τῇ προτεραίᾳ. pridie, kal(endas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
 primo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 primum=primo, ὁ ἴδε.
 primus, πρῶτος.
 princeps, cīpis, ἄ. (ἄρχων), πρῶτος Hn 3,3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. 3) σπουδαιότητος, διακεκοιμένος A 17,3. 4) πληθ., principes οἱ πρόκριτοι (πολιταί), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) principes=ὁ Καῖσαρ, ὁ Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀκταβιανὸς κλπ. A 16,4. 6) ὁ Κικέρων, ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος, ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος κλπ. A 19,2.
 principatus, ūs, ἄ. ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2,2.
 prior, ἄ. καὶ θ., prius, οὖ. (γεν. priōris) πρότερος.
 pristinus, πρότερος.
 prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.
 priusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρὶν.
 privatus, i, ἄ. ὁ (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος) ἰδιώτης.
 privignus, i, ἄ. ὁ πρόγονος, (παρογγόνος).
 pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ +αἰτιατ., πρὸς+αἰτιατ., ἐν σχέσει πρὸς...
 probabilis, e, (εὐλογος καὶ καλός πως), ἄξιος ἐπαίνου (τινός).
 probō, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.
 procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσις, δημοσία ὑπηρεσία.

- pro-c-ro, 1. negotia φροντίζω
περὶ τῶν ὑποθέσεων.
prodītus, ἰδ. prodo.
pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέ-
ρω). 2) memoriae (δοτ.) παρα-
δίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ,
τοῖς ἐπιγιννομένοις). memoria
prodīta est εἰδησις διεθόθη.
pro-dīco, 3. (προάγω). 2) dolo
(ἄφαιρ.) in proelium προάγω
διὰ δόλου πρὸς μάχην, δελεάζω
πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω
τὴν ζωὴν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.
productus, ἰδ. prodīco.
proelium, ἴι, οὖ. (συμπλοκή). 2)
μάχη. navale proelium ναυμα-
χία.
profectus, ἰδ. proficiscor.
professus, ἰδ. profiteor.
proficiscens (ἀντὶ profecturus=
μέλλον νὰ πορευθῆ) Hn 2,3 ἰδ.
proficiscor.
pro-ficiscor, fectus sum, profi-
cisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn
2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1.
in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς
τὸν πόλεμον), ἐστρατεύω.
pro-fitēor (pro-fāteor), fessus
sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.
pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατα-
νικῶ.
pro-fūgio, 3. προσφεύγω. 2) do-
mo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3)
καταφεύγω Hn 7,6.
progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προ-
κοπή.
pro-hībeo (pro-hābeo), būi, bī-
tum, 2. ἀπείρω. transītū (ἀ-
φαιρ.) ἀπείρω (ἀπὸ) τῆς διαβά-
σεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.
pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3.
ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπι-
κυρίον: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρ-
ρεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρρεύσω).
pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπι-
σχυοῦμαι.
pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ-
παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυ-
τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτεί-
νω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
propāgo, g'nis, (ἀποφύας). 2)
πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας),
γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα).
propatulum, i, οὖ. προαύλιον,
αὐλή.
propere, ἐπίρω. ταχέως, σπουδῆ.
propinquus, ἐγγὺς ὢν, πλησιόχω-
ρος.
proprius, ἐπίρω. συγκρ. τοῦ prope
ἐγγὺς μετ' αἰτ. ἐγγύτερον.
pro-pōno, 3. (προστίθημι). 2)
quaestionem προβάλλω, (προ-
τείνω) ζήτημα. remedia προτεί-
νω φάρμακα (μέσα θεραπευτικά).
propositum, i, οὖ. προκείμενον,
σχολός.
propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἔνεκα,
διὰ+αἰτ.
pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3.

(ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prociūpīt τοσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέλεσε (παρουσιάσθη), μετὰ τοσαύτης ὄρμῆς ἐνέπεσεν ἡ νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω. prosperitas, ātis, εὐτυχία. 2) prosperitas valetudinis ἀκμὴ εὐρωστίας, ἀκρα ὑγεία.

pro-spicō (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προσορῶ). 2) βλέπω μακρὰν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. ὥς, καθάπερ.

providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προφυλάττομαι.

provincīa, ae, ἐπαρχία.

proxīmus (ὑπερθ. τοῦ propior), ἐγγύτατος πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχῆς Hn. 3,2.

prudentīa, ae, σύνεσις, φρόνησις, νοημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7.

publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publice, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι (ἀποφάσει) τῆς πολιτείας A 3,1. ἐπισήμως Hn 3,1. 3) δημοσίᾳ δαπάνῃ A 2,4.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους. puer, 3. (παῖς). 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαροδόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,3.

puerilis, e παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, ā. μικρὸν παιδίον.

rugna, ae, μάχη, πόλεμος.

rugno, πολεμῶ. rugno rugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc rugnā rugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξιῶς. pullulo, 1. (βλαστάνω, ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, id. pello.

purpis, is, πρῦμα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται vi ā ἢ parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ. ὁπουδήποτε, quaero, sīvi, sītum, 3. ζητῶ θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ τινος.

quaesīvi, id. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, 3. ζητήμα.

quaestor, 3. ταμίης.

quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀρνήσεως).

clarius quam (ἐννοεῖται ut) pos-

set λαμπρότερον ἢ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ... A 1,3.

2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐκτός) anagnostem ἐκτός τοῦ ἀγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: ὥς, ὅσον τὸ δυνατόν Hn 10, 4.

quam-diu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον(χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16,6.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐάν.

quanto, ὄσφ. tanto—quanto τοσούτῳ—ὄσφ. τσοῦτον—ὄσον.

quantum, οὖς. οὖ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ), ὥς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλικος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ. δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κερωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις qua-re (=ut eā re) ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na, (γεν. quaternum). ἀνά τέσσαρας, τέσσαρες. -que ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλά Hn 1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ. quēo, quīni, —, (quīre), 4. (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναμαι.

querimonia, ae, παράπονον, μεμ-

ψμοιρία, ἀφορμὴ θρήνων.

quī, quae, quōd. ἀντων. ἀναφ.

ὅς, ἡ, ὁ Hn 1,5. Hn 3,1. 5,4.

7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.

2,5. 3,1. 5,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,

3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἢ sed

is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius = huius enim διό-

τι τούτου A 2,2. quā=et eā

A 15,2. quibus = iis igitur A

18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλω-

σιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut

is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A

5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δή-

λωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα

οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. C 2,3.

γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui =

cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος

ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ,

2) τοιλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet

(ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-

στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν:

ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς

τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplis-

simum triumphum πάντα τινὰ

μεγαλοπρεπέστατον θρόιαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν,

ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ

A 2,2. 20,1.

quinī, ae, a, (γεν. quinum), ἀνά

πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinquifens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Hn 12,5. A 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐσιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετικῶς). ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. queo,

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn. 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο Hn 10,2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι. 2) δέ. quod nisi εἰάν δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τόρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quōdque, σύνδ. ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι.

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quotanni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις καί, ὅποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratīo, ὄνις, (λογαριασμός). 2) σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετροημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēri, ἰδ. recipio.

re-cēriō (re καὶ cēriō), cēri, ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) με ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 1,4.

re-cūso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀνοῦμαι), 1. recusavit ne postularent ἠρηθήτη (δὲν ἠθῆλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτήσιν των ὅπως... παρεκάλεσε μόνον νὰ μή...

reddīdi ἰδ. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hn 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4

red-ō, īi, ītum, īre, 4. ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι, (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, ἰδ. redeo.

redītus, īs, ā. (ἐπάνοδος). 2) εἰσόδημα, ἔσοδον.

re-fēro, rettūli, relātum, referre,

3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
 re-ficĭo (re καὶ faciō), fēcĭ, fec-
 tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-
 ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συν-
 θῆκαι) βελτιοῦνται (*καλύτεροῦ-
 ουν*), ἢ κατάστασις τῶν πραγμά-
 των βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω
 A 20, 3.
 regnum, ἰ, οὐ. βασιλείον.
 relictum, ἰδ. relinquo.
 religiōse, ἐπίρο. (μετὰ θρησκευτι-
 κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς
 περιοκέψεως (σταθμῆσεως).
 relinquo, ἰqui, licium, 3. κατα-
 λείπω. scriptum (οὐδ. μετ.) γρα-
 πτῶς καταλείπω. ἀναγράφω, ἴστο-
 ρῶ. 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
 relīqui, ōrum, οὐσ. οἱ λοιποί, τὰ
 λείψανα Hn 6, 4.. relīqua τὰ λοι-
 πὰ A 19. 1. 2) nihil relīqui fa-
 cio, ἰδ. facio.
 relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος.
 remediūm, ἴι, οὐ. φάρμακον,
 [γιατρικό].
 re-mĭgro, ἰ. ἐπανέρομαι.
 re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπο-
 δίδω, ἀπολύω.
 remōtus, ἰδ. removeo.
 re-mōno, mōni, mōtum, 2. ἀπο-
 μακρύνω Hn 2, 4. 2) ἀποκρούω,
 ἀπωθῶ Hm 2, 4. 3) ἐκποδῶν
 ποιοῦμαι [*παρμερίζω*] Hn 10, 3.
 re-nōno, ἰ. ἀνανεῶ.
 re-nuntĭo, ἰ. ἀναγγέλλω.
 rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ.
 νομίζω. ratus (μετ. προκ. μετὰ
 σημασ. ἐνεστιῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ
 ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι...
 repente, ἐπίρο. ἐξαίφνης, ἀπροσ-
 δοκῆτως.
 repentiſus, αἰφνίδιος, ἀπροσδό-
 κητος.
 re-rēro, rērrēri, repertum, 4.
 ἀνευρίσκω Hn 11, 3. 2) εὐρίσκω
 C 3, 2. causam bellandi εὐρίσκω
 αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 rēro, psi, ptum, 3. (ἔρο). 2)
 βαδίζω ἔροπον, (βαδίζω τετραπο-
 δητί).
 re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περισ-
 σευμα).
 rērrēri, ἰδ. repperio.
 re-rrĭmo, pressi, p̄ressum, 3. ἐπέ-
 χω, [*σταματῶ τι*].
 requĭro, (re-quaero) quisīvi,
 quisītum, 3. ζητῶ πληροφορίας
 (περὶ τινος πράγματος).
 rēs, rēi, πράγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
 σεως C 2, 3. Hn 1, 3. 7, 7. A 16, 3.
 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις,
 Hn 1, 4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ C 2, 2.
 3, 3. A 21, 4. 4) ἐπιχειρήσεις (ἔργο^s
 λαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res τὰ
 χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10, 1.
 res familiāris, ἰδ. familiāris. 6).
 προσόντα, προτερήματα A 13, 1.
 7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑπο-

θέσεις, 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ δι' ὃ τις παρακαλεῖται II πράξεις, ἔργον Hn 11, 6. C 3, 4. A 18, 2. 17, 1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3, 3. res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italicae) ἑλληνικὴ (ῥωμαϊκὴ ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.

res publica (γεν. καὶ δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam ἀφ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4. A 3, 2. 6, 2. 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A 6, 1.

res scisco, —, —, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. με διατηρῶ ἑμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ), διαφυλάττω.

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀντίσταμαι Hn 3, 1. 5, 4. 2) ne (μεθ' ὑποτακ.) ἀντιτείνω νὰ μή...

re-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι. mihi respondeatur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.

responsum, i, οὐ. ἀπόκρισις, ἀπάντησις.

restīti, ἰδ. resisto.

re-stitūo (re-stātuo), tīi, tītum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).

re-tinēo, tinīi, tentum, 2. (οὐκ

ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit . . . neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη) . . . ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦτο δυνατόν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ A 20, 5. rettūli, ἰδ. refero.

revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

re-vōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (α' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλεῖς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων [κυρίως δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφέται, δικασταί, κριταί.

rīsus, ūs, ἄ. γέλως, καγχασμός.

robustus, (δρύνος). 2) oribus (ἀφαιρ. minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις). rogātī (ἀφ. τοῦ rogātus αἴτησις), μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rōgo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ. (πρβλ. τοῦ εὐ-αγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ).

ruber, bra, brum, ἔρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.

saepe. ἐπίρρ. πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθη-
σία, (γοῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ. ὄρος δασῶδες, δρυ-
μὸς Hn 3,3.3,4. Πληθ. ὑψώματα
σηματίζονται στενόν, κλεισώρεια,
στενὸν πέραμα (πέρασμα), διαβά-
σεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρω-
σις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancĭo, nxi, nctum, 4. (χυρῶ π.χ.
νόμον). 2) necessitudĭnem (κα-
θειρῶ) συνδέω, συνάπτω, (ἔτι
στενωτέρω) τοὺς δεσμούς τῆς
συγγενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissĭ-
mus λίαν ἱερός θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientĭa, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὐ. (κλών, βλα-
στός), πληθ. φρυγάνων δέσμη,
φρύγανα.

satis, ἄκλ. 1) ὡς ἐπίθ. ἐξαρκῶν,
ἱκανός. hoc unum satis erit dic-
tum (=hoc unum dictum erit
satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶ-
ναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν. sa-
tis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπροφ.
=ἀρκοῦμαι νά...

satis-fācĭo, 3. (ικανὸν ποιῶ τινα)
2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπροφ. = πεί-
θω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξή-
γησιν ὅτι...

sāucĭus, τετραυματισμένος.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (ὄρθότ.
μικρὸς) λέμβος.

scilĭcet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet
εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.
scĭo, scĭni καὶ scĭi, scĭtum, 4.
γιγνώσκω, γνωρίζω.

scrĭbo, psi, ptum, 3. γράφω.
aliquid de pace scriptum est
τί περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη (τὸ
περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἄ-
φεῶρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰ-
ρήνης).

scriptum, ἰδ. scribo.

sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτό,
ἑαυτοὺς κλπ., ἰδ. sui.

sēcum=cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι).
δεύτερος. 2) εὐνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῆ τύχη, εὐτυχῶς.

secūtus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω, ἀπομακρύνω.

se-iungo (πρόφ. sejunco), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπίρρ. ἄριθμ. ἕπαξ.

semper, ἐπίρρ. πάντοτε.

senātus, ūs, ἄ. σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
7,4. senatus populusque Ro-
manus ἡ ρωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ρωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς

· Ρώμης).
 senectus, ūtis, γῆρας. extrēma
 ἢ summa senectus βαθύτατον
 γῆρας.
 senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),
 ἐπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
 C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
 γέροντων πρὸς C 3, 2.
 seni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
 seni, senae, sena, ἀνά ξξ, ξξ A
 2,6.
 sensi, ἰδ. sentio.
 sententiā, ae, (γνώμη). 2) ex
 sententiā κατὰ γνώμην, (κατ'
 εὐχὴν).
 sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι
 (καταλαβαίνω) A 21,4. 2)
 ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.
 separātim, ἐπίρρ. ἰδίᾳ, (χωριστά).
 sepelio, pelivi pultum, 3. θάπτω,
 ἐνταφιάζω.
 septem, ἑπτὰ.
 septuagesimus, ἑβδομηκοστός.
 septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.
 sepultus, ἰδ. sepelio.
 seque (se καὶ que=et se), Hn
 11,7.
 sequor, secutus sum, sequi, 3.
 ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
 ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
 συνεκστρατεύω μετὰ τινος. aliquid
 in provinciam (ὡς βοηθός)
 συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
 ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ρωμαϊκῆς
 ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ᾶ. (ὁμιλία, λόγος).
 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλλη-
 νικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
 serpens, ntis (ἐνν. bestia) ὄφις,
 (γεν. πληθ. serpentium).
 servio, ivi, itum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ
 ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ
 τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν
 προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι
 πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι,
 φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ A 6,5.
 serviendum, ἀντὶ serviendum,
 ἰδ. servio.
 servulus, i, ᾶ. δοῦλος.
 sestertius, i, ᾶ. ἐκ τοῦ semis [= semi-
 as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν.
 nummus τρίτον ἡμισσάριον,
 δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον,
 = τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσά-
 ρια, τ.ξ. τρία ἡμίσεος δέοντα=
 2½ ἄσσάρια). σηστέριος ρωμαϊκὸν
 ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον
 4 ἄσσαρίων ἀξίαν, περίπου 0,25
 τῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ii, οὐ.
 κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius,
 ἀντὶ centena milia sestertium
 (=sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημα=
 100.000 σηστέριοι, περίπου 25.000
 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens sestertium=
 περίπου 2.500.000 δραχμῶν.
 in sestertio vicens= περίπου 500.000
 δρχμ. Ἴδὲ in. setius (καὶ secius
 συγκρ. τοῦ se-

- cus=ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρο. ἦιτον. neque eo setius οὐδὲν ἦιτον ὁμως.
- senēre, ἐπίρο. αὐστηρῶς.
- severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.
- sex, ἕξ.
- sexaginta, ἑξήκοντα.
- sī, σύνδ. εἰ, εἴαν, ἄν.
- sīc, ἐπίρο. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1, 4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρφ... A 6, 4.
- significo, 1. δηλῶ.
- signum, ī, οὐ σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάραξως) τῆς μάχης.
- silva, ae, (ῦλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, [πάροχο].
- similitudo, dīnis, ὁμοιότης.
- simul, ἐπίρο. ὁμοῦ Hn 6, 4. 2) συγχρόνως Hn 2, 4. 7, 2. 9, 5. 13, 3.
- simūlo, 1. (ἀπεινάζω). 2) προσποιῶμαι, [χαμόνομαι].
- simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔρις, διχόνοια.
- sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.
- singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαιρετός, διαφέρων πάντων.
- singūli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (dog.) ἑκάστω, κατὰ κεφαλήν.
- socer, ŕri, ā. πενθερός.
- societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.
- solēo, solūtus sum, 2. (οῤημα ἡμιοποθετικόν), συνηθίζω, εἶωθα.
- solūtus, id. soleo.
- soll-ers, rtis, (sollus [=totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
- solum, ἐπίρο. μόνον.
- solvo, lvi, lītum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ προμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistūlam λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐπιστολήν.
- soror, ōris, ἀδελφή.
- sors, sortis, κλήρος C 2, 1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (ὑπερρεσιακὴν σχέσιν, σύνδεσμον) τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει (μεταξὺ αὐτῶν).
- sorte, ἀφαιρ. τοῦ sors.
- specimen, mīnis, οὐ. (δείγμα). 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
- sperārat=sperāvat, id. spero spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω. spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ A 6, 5.
- splendīde. ἐπίρο. λαμπρῶς.
- splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπροεπῶζων, ἀξιοπροεπής, ἀντι. πολυδάπανος
- sponsālia. ūm, οὐ. πληθ. μνηστεία, ὑπόσχεσις γάμου.
- statim, ἐπίρο. εὐθύς.
- statūa, ae, ἀνδριάς.

- statūo, ūi, ūtum, 3. (ἴστημι). 2) ἀποφασίζω.
- stipendĭum, ĭi, οὐ. (φόρος ἐκ τοῦ stĭps [=κέσμα] καὶ pendo [=τίνω, πληρώνω]). 3) (ἡμερήσιος) στρατιωτικὸς μισθός.
- stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη γενεαλογικὴ καταγωγή.
- sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pati fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι, διατηροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀποφ. = ἔχω στερορὰν ἀποφασιν νά, (εἰς ἐμὲ ἀπόκειται νά...) studĕo, dŭi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ, [κοιτάζω νά..., πασχίζω νά...].
- studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studiosus litterarum φίλος τῶν γραμμάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
- studĭum, i, οὐ. σπουδή, ζήλος A 1,4. 2) studia principum αἱ τάσεις (προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη) τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν A 16,4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλῃς θελήσεως διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδή. 4) αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2,2.
- stulte, ἐπίρρ. μορῶς, ἀνοήτως.
- suavĭtas, ātis, (ἡδύτης). 2) suavitas oris atque vocis γλυκύτης τῆς προφορᾶς καὶ (τοῦ τόνου) τῆς φωνῆς.
- sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ + αἰτ. subĕgi id. subigo.
- sub-ĭgo (sub καὶ ἄγο), ĕgi, actum, 3. ὑποτάσσω.
- subĭto, ἐπίρρ. αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.
- sub-lĕno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
- sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ κυρίου κατηγοροῦ, «κλητῆρ ἐπιγράφομαι».
- sub-tereo, xŭi, xtum, 3. συνυφαίνω», (παρ)ενείρω, παρεμβάλλω, (παρ)ενθέτω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν τῷ ἔργῳ).
- sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.
- suc-cĕdo (sub καὶ cedo), (ὑπέροχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).
- suc-cumbo, cubĭi cubĭtum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέικω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patrĭā = si succumbĕret patrĭā ἔὰν ἡ πατρὶς ἤθελεν ἐνδώσει (ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἔρεπια τῆς πατρίδος).
- suffectus (μτχ. τοῦ sufficĭor), ἐπικατασταθεὶς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεχθεὶς.

sūi, sībi, sē ἢ sēsē, ἑαυτοῦ, ἑαυ-
τῆς, ἑαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
artissimus προσαρμόζομαι τινι,
(προσκολλῶμαι τινι). sum alicui
iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
βολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum
in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
(ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου,
ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο
εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συν-
εποσοῦτο εἰς..). sum adversus ali-
quem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
λός) τινος. sum in amicitia cum
aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
διαβιῶ) πρὸς τινά. cum eadem
mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
διαθέσεις. sunt in sua potestate
εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ, (εἶναι
αὐτεξούσιοι). sum optimarum
partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρα-
τικοῦ κόμματος. continentis est
εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est
signum continentiae εἶναι ση-
μεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰ-
κονομίαν). est signum dili-
gentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελοῦς
φιλοπονίας. aliquid est indicio
(δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησι-
μεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum
est ut . . . ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπο-
λείπεται) νά . . .

summa, ae, (τὸ ὅλον). 3) summa
imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.

3) κοσμοκρατορία Hn 8,3.

summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.),
ἀνώτατος, ὑπάτος. summas am-
phōras orōrit καλύπτει τὴν ἐπι-
φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμ-
φορέων.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.

sumpsi, id. sumo.

sumptuosus, δαπανηρός, πολυδά-
πανος, πομπώδης.

sumptus, ūs, ā. δαπάνη, πολυτέ-
λεια.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ
(ἐπιπλα κλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, id. supersum.

superior, ā. καὶ θ. ἴus, οὐ. (γεν.
iōris, συγκρ. τοῦ supērus) πρό-
τερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4.

2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn
8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hn
1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2)
ὑπερερθῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1.

3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυ-
σικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn
11,7. 4) supēror ὑπερεροῦμαι,
εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum
superstes alicui ἐπιζῶ τινι, ζῶ
μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπο-

μαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā, (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīpio (sub [su(b)s] καὶ cā-pīo), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστη-ρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχ-θρας. bellum ἐπιχειρῶ ἀποδύομαι εἰς πόλεμον.

suspicio, ὄνις, ὑποψία.

sus-tīnēo (sub [=su(b)s] καὶ tē-nēo), tinēi, tentum, 2. (βαστάζω).

2) vim hostium ὑπομένω (ἀπο-κρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων. sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. meo nomine accūso ἐπ' ἰδίῳ ἔμοῦ ὀνόματι κατηγορῶ, (εἶμαι ὁ κυριώτατος κατήγορος). 3) Οὗς. sui, ὄνις, ἀ.οί οἰκετοί, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, ἴι, ἀ. κῆρυξ γραμμα-τοφόρος, γραμματηφόρος.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ.

tam...quam, τόσον...ὅσον.

tāmen, σύνδ. ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὥσει).

2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2) μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, (τοσοῦτος) C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2.

tectum, i, οὖ. (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.

temēre. ἐπίρρ. (ἀλογίστως). 2) προηγουμένως ἀρνήσ.= (οὐχί) εὐ-κόλως, δυσκόλως A 20,2.

templum, i, οὖ. ναός.

temporibus, ἰδ. tempus.

tempus, ὄνις, οὖ. χρόνος. tem-pore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰ-κείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τά-ξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χειροὶ καιροί, (ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22,2.

tenēo, nēi, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθῆτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βω-μοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου*). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ρήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἀ. κωλικὴ νόσος με-

- τὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τενεσμός», (*ταννιό, τάννυμα*).
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terna milia (ἐνν. sestertium)= 3.000 σηστέριοι, περ. 750 δρχ.
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, oris, ἄ. τρόμος.
- tertio, ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (*τρίτην φοράν*).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, οὐ. διαθήκη.
- testimonium, ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἄ. μάρτυς.
- timor, oris, ἄ. φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρευῶ Hn 5,3.
- totus, (γεν. totius. δοτ. toti), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non sua esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (*ἐπὶ διδασκάλου*) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trā-dūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω. traduxi, id. traduco.
- traiĉci, id. traicio,
- trā-ĭĉio (πρόφερε trajĉĭo), iĉci, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, atis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) ἡσύχασαν (κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἐγένεν ἡσυχία.
- trans-ĉo, 4. διαβαίνω, διαπερῶ.
- transĭi, id. transeo,
- transĭtus, ūs, ἄ. δίοδος.
- trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
- tribūnus, i, ἄ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκαστος λεγεὼν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλίαρχους tribunus plebĕi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.
- tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμματίων χρόνον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπορφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδοτο (ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῆ) A 6,5.
- tridūum, i, οὐ. τριήμερον.
- triennĭum, i, οὐ. τριετία.
- triginta, τριάκοντα.
- tritĭcum, i, οὐ. σῖτος.
- triumphus, i, ἄ. θρίαμβος. Ὁ

θρίαμβος ἦτο ἡ μέγιστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐφηρίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπιστρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.

tuſor, tuſtus ἢ tuſtus ſum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου, (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tuli, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρο. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἄ. (ταραχὴ). 3) στάσις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ŭbi, I ἐπίρο. ὅπου, ἔνθα Hn 1,2.

Hn, 12,2.—II ŭbi, σύνδ. χρόν. ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8, 2. 11,2.

ullus, γεν. ullus, δοτ. ulli, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδεὶς.

ultimus, (ὑπεροθ. τοῦ ἀγρόστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε.

unde, ἐπίρο. ὅθεν, ὁπόθεν.

undique, ἐπίρο. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus-versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες ὁμοθυμαδόν.

unus (γεν. unŭs, δοτ. unī) εἷς Hn 2, 1. 2) εἷς μόνος Hn 1, 2. 3) εἷς ἕκαστος, ἕκαστος χωριστὰ Hn 3,4. 4) εἷς μὲν, ὁ μὲν Hn 3, 3. 5) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπεροθ., ὑπὲρ πάντα ἄλλον A 3,3.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ρώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20, 1. 2 (προβλ. τὸ ἄστν=Ἀθηναί·Πόλις=Κων/νού·πολις·Πόντος=Eὔξεινος Πόντος).

usque, ἐπίρο. (διηνεκῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τολικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρόν. usque de μέχρι Hn 2, 5 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usŭra, ae, χοῆσις, (ἄφελεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος. usura iniqua τόκος ἄδικος (ὑπεροβολικός, καταθλιπτικός).

usŭs, ūs, ἄ. χοῆσις, χρησιμοποίησις A 14,3. 2) αἱ φιλικαὶ σχέσεις (ἡ καλὴ συναναστροφὴ) usus benevolentiaque ἡ οἰκεία εὖνοια (εὐμένεια) A 20,5. 3) usu venit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς τακτικῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμβαίνει ἢ εἰς χοῆσιν (τότε usŭ εἶναι δοτ. πτώσεως ἀντὶ usu) ἐργεται, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Hn 12,3 usu veniunt πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πεῖραν A 16,4.

usus (sum), ἰδ. uitor.

ἔτ I. *ἐπίρρ.* ὡς, ὅσπερ. 1) ἐν παρηνθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὧς (μετὰ πρkm. ὅριστ. Hn 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II *σύνδ.* μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ. = ὥστε νά... Hn 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὥστε A 15,1. 18,2) 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 3) ἵνα Hn 2,1.

ἔτερ, utra, utrum, πότερος. uterque, utrāque, utrumque, ἑκάτερος, ἀμφοτέρω. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἕκαστον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). (Πληθ. utrīque (ὅταν ἑκατέρωθεν εὐρίσκωνται πολλοὶ) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Hn 4,2).

ὔτι, ἀπρμ. τοῦ utor. utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ὔτος, ὔsus sum, ὔτι, 3. ἀποθ. χρῶμαι. alīquo doctōre χρῶμαί τι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον· beneficio (ἀφαιρ.) δέ-

χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. 2) τηρῶ A 14,2. ut - pōte, (ὡς δυνατόν [ἔστιν]), ἄτε + μετοχῆ. utrīus, ἰδ. uter. utrobīque, ἐπίρρ. ἑκατέρωθεν. utrūm, (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἑρωτήσεως), πότερον. utrum-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἦ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4. vālō, lāi, —, 2. (ὑγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροὴν) 5,3. valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κοῤῥασις, ὑγεία A 21,1. 21,5. 3) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3. vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα. varīus, ποικίλος. vas, vasis, οὐ. (ἀρχαίωτ. vasum, ὄθεν) ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσ. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἄ. μάντις, προφήτης. ve, ἐγγλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ. vectīgal, ālis, οὐ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς

- ἐμπορευμάτων).
 vēhor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
 vēl (χυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἦ, vel—vel ἦ—ἦ, εἶτε—εἶτε.
 vellem, παρατατ. τῆς ὑποτακτ. τοῦ volo.
 vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).
 velum, i, οὐ. ἰστίον (τῶν πλοίων).
 velut, ἐπίρρ. ὡς, ὅσπερ, καθάπερ.
 venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.
 venēnum, i, οὐ. δηλητήριον, ἴος.
 vēnō, vēnī, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρικῶς). 3) venio usu ἰδ. usus.
 venter, tris, ā. γαστήρ, κοιλία.
 ventus, i, ā. ἄνεμος.
 verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
 verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων (λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον. A 5, 2.
 vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
 verēor, verētus, sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2, 1. 2) asperitatem alicuius μετὰ σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 3) aliquem σέβομαι τινά A 15, 1. vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.
 versor, 1. ἀποθ. διάγω, διατρέβω, διαρκῶς μένω. in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ.ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ πολιτικῶς.
 versūra, ae, (στροφῆ), δάνειον. versūram facere νέον δάνειον δανείζομαι, ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ā. (αὔλαξ). 2) στίχος, ποίησις.
 verto, rti, rsum, 3. στρέφω, verto puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν.
 verus, ἀληθής. si verum est ut ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι...
 veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2) veto + ἀπομφ. = κωλύομαι νά... ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυετία, πολυκαιρία.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesīmus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco
 victus, ἰδ. vinco.
 vīdēo, vīdi, visum, 2. ὁρῶ, (δια)βλέπω A 13, 4. 2) μετ' ἀρνήσεως δὲν γνωρίζω, δὲν εἶμαι βέβαιος

Hn 11,6.—Παθ. 1) φαίνομαι. videtur potuisse (φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ (φαίνεται ὅτι θὰ ἠδύνατο) Hn 1,2 2) θεωροῦμαι, [περὶ γὰρ] Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία.

vincō, vici, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ. ἀνὴρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.

virgo, g'nis, παρθένος. virgo filia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis, (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bellica ἀρετὴ πολεμικὴ, ἀνδρεία Hn 1,1. 3) δρᾶσις ἱκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρακτῆρ Hm 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα Hn 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.

vis, aitr. vim, αφ. vi, Πληθ., vires, virium, viribus, κλπ. (βία). 2) ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A 24,3. 4) ἔφοδος ἐπιδρομὴ Hn 3,2.

visum iri, μέλλ. παθ. ἀπροφ., ἰδ. videor.

visus, ūs, ἄ. θέαμα.

vita, ae, (ἐκ τοῦ vivita, βιο-τή), βίος, ζωὴ.

vitium, ūi, οὐ. κακία. 2) σφάλ-

μα (πολιτικὸν ἢ στρατηγικόν).

vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.

vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vīno affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρτέστερον, ἐν ἀφθόνοισ). vīno cum aliquo ζῶ μετὰ τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα. vīnus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Ὡστε Hannibale vīno = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ. μόγισ, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ ἤθελε δυσκολευθῆ τις νὰ πιστεύσῃ.

vixi, ἰδ. vīno.

vōco, 1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον) A 14,1.

vōlo, (ἐκ vīz. Fel ὅθεν ἔλδομαι), volui, velle, (ἀνώμ.) θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, m'nis, οὐ. (ἐλιγμός). 2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τιμῆμα ὄλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις). 2) διαθέσεις, σκοπός.

vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς. vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, [κόσμος].

vultus, ūs, ἄ. (σχῆμα προσώπου).

2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.